

MAGYARI

Lapkiadó: Szent László Nyomda R-T. Törvényszéki be... r. B. 11/11. Jun. 1938.

HUNGARIA
Extern

T. Dunaposta

BUDAPEST
Postafiók 151.

Igazgató és felelőszerkesztő:
dr. Paál Árpád

Oradea

Főmunkatárs: dr. Gyáriás Elemér

A svéd miniszterelnök beszéde a stockholmi rádióban

**Svédország megtagadná idegen csapatoknak az átvonulását,
de ilyen irányú kérés nem is érkezett a svéd kormányhoz.
— Német filharmonikusok zeneestélye a svéd Göteburgban**

Stockholmból jelentik: (Rádió Bucuresti.) Hanson svéd miniszterelnök péntek este a stockholmi rádióban beszédet mondott. Ennek során kijelentette, hogy Svédország idegen csapatoknak megtagadná az átvonulást. Svédország, — mond — el van tökélye, hogy megőrzi statikus semlegességének elveit. Ez annyit jelent, hogy fentartja magának a független elbírálás jogát. Nem egyeztethető össze a szigorú semlegességgel, hogy bármilyen idegen vállalkozás számára teret nyújtsanak. Ilyen irányú kérés ugyan még nem érkezett Svédországhoz, de ha előállnak vele, a kormány azt visszautasítja. A semlegesség megővése maga után vonja, hogy szükség esetén meg is védelmezik az országot.

Berlinből jelentik: A berlini filharmonikus társaság Göteburgban, a Svédország délnyugati partján fekvő nagyvárosban esütörtök este zeneestélyt tartott az ottani zenekonzervatórium dísztermében. A termet zsufolásig megtöltötte a közönség és lelkes ünneplésben részesítette a német művészeket. A kulturális összejövetel és annak békés sikere azért érdemel külön felemlítést, mert a háborús propagandahírek arról szóltak, hogy a Kattegat tengerszorosban nagy tengeri csata folyik. Göteburg pedig ott fekszik éppen a Kattegat tengerszoros partján.

Miért mondotta le a stockholmi rádió Hambro norvég képviselőházi elnök beszédét?

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda tájékoztató közlést adott ki, hogy honnan erednek azok a propagandahírek, melyek szerint a norvég kikötőket az angol tengeri haderők visszafoglalták és az egész Norvégiában győzelmes ellenállással minden helyről visszavetették a német megszálló csapatokat. Szerdától kezdve Stockholmban sajtóirodát rendezett be Hambro norvég képviselőházi elnök, aki az ottani Grand Hotelben nagyobb újságíró gárdával szállott meg és azonnal megkezdte a tömeges hírszolgáltatást a Norvég Távirati Iroda címe alatt. Innen indultak ki a Norvégia visszafoglalásáról szóló hírek, melyeket azután Churchill angol tengerészetiügyi miniszter is könytelen volt esütörtöki beszédében megcáfolni. A stockholmi norvég hírközpont jelentésének így hamar nyilvánvaló lett a megbízhatatlansága. Erre vezethető vissza az is, hogy Hambronak a stockholmi rádióban mai bejelentett beszédét hirtelen a rádió vezetősége egy órával a beszéd ideje előtt lemondotta. Hambro különben az oszlo „Morgenbladet” című lap tulajdonosa és félzsídó származású hivatalos újságíró, aki a korábban Oslóban kiadott Norvég Távirati Iroda egyik igazgatósági tagja volt.

Churchill unokaöccsét a norvég fővárosban letartóztatták

Oslóból jelentik: A német csapatok parancsnokságának tudomására jutott, hogy már régebb idő óta a városban tartózkodik egy angol újságíró,

névszerint Gerald Romill, aki történetesen Winston Churchill unokaöccse. Az újságíró letartóztatták. Ezzel kapcsolatban a német hivatalos lap

Német és angol hivatalos jelentések a norvégiai hadműveletekről

Német jelentés szerint 8 angol bombavetőt a partokon lelőttek. — Az angol jelentés is beismeri a nyolc repülőgép veszteséget

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda harctéri jelentése a következőket mondja:

— A nyugati arcvonalon felderítő tevékenységet fejtettek ki csapataink. Különösebb esemény nem történt. A Norvégiában harcoló német kötelékek, szárazföldi és légi támaszpontjainak parancsnokságaihoz érkező jelentések szerint a tervbevetett területek megszállása tervszerűen folyik. A Norvégiában működő hadosztályok, légi és tengeri haderők állandó kapcsolatban állnak egymással és a parancsnoksággal. Az egyes támaszpontokat az általános helyzet alakulásának megfelelően erősítették meg. A német véderő további norvég partütegeket tett harcképesekké. Trondhjemnél könnyű angol hadihajók próbáltak benyomulni, de a német parti ütegek visszaverték az ellenséget. Újabb repülőtereket vettünk át és légvédelmi állásokat építettünk ki. A csapatok, fegyverek és lőszer utánpótlása zavartalanul folyik. Az ellenséges repülőgépek támadásait mindenütt visszavertük. A német tengeri haderő, illetve légi erő újabb ellenséges torpedórombolókat pusztított el. Egy német cirkálóval folytatott ütközet során egy angol torpedórombolót olyan súlyos találat ért, hogy a hajó azonnal kettévált és elsüllyedt. A legénység egy részét a német cirkáló megmentette. A Német Távirati Iroda újabb jelentése szerint pénteken este angol repülőgépek támadást kíséreltek meg norvégiai német támaszpontok ellen. A németek nyolc új típusú angol bombavető repülőgépet lelőttek.

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda jelentése szerint a német légi haderő biztosítja az Oslóból az ország belsejébe előretolt csapatok előnyomulását. A légi erők csak akkor és ott avatkoznak be, ha fegyveres ellenállást kell letörniük.

Londonból jelentik: Az angol légügyi minisztérium közlése szerint pénteken egész nap nagy-

megjegyz, hogy az újságíró bizonyára pontosan volt informálva arról, mikor kell Oslóban lennie, hogy le ne kesse az ott esedékesé váló szenzációt. Feltételezhető, hogy a megfelelő időpontot nagybátyjától kapta, aki bizonyára nem számított arra, hogy unokaöccsét a németek érik majd tetten Oslóban, amint hogy Osló váratlan német megszállása egész Angliát meglepte.

Chamberlain beszéde a biztos győzelemről

Londonból jelentik: Chamberlain egy gyűlésen beszédet mondott.

— Mi, akik itt vagyunk, — mondotta a többi között, — mindnyájan bizakodók vagyunk. Bizonyosak vagyunk a győzelemben, még ha várni is kell rá, mert ha az angol nép valamibe belekezd, azt nem hagyja abba.

számu angol bombavető repülőgép kutatta a norvég és dán vizeket s a repülőgépek megtámadtak visszatérőben levő német hajókat. Az egyik repülőraj, mely a Kristiansand-fjord fölé hatolt és német hadihajókat megtámadott, erős ellenállásba ütközött. Egy másik alakulat Stavanger irányában haladva erős ellenséges vadászipülőgép-csappal találkozott. A légi csata során négy Messerschmidt repülőgépet lelőttek. Az angolok vesztesége nyolc repülőgép. Két másik repülőgép visszatérőben zuhant a tengerbe.

Ezeröttszáz finnországi önkéntes ment át Norvégiába

Budapestről jelentik: (Magyar Távirati Iroda.) Egy francia hírszolgálati iroda azt jelentette, hogy mintegy ezeröttszáz finnországi önkéntes áment Norvégiába. A hírigyűnések szerint ezeknek az önkénteseknek legnagyobb része angol és magyar. Magyar illetékes helyen kijelentik, hogy ennek a hírnak magyar vonatkozású része nem felel meg a valóságnak.

Óriási angol aknazár a Skagerrak és Kattegat tengerszorosokban

Londoni tengerészeti körök, — mint a Havas iroda jelenti, — az eddig létesített legnagyobb aknamezőnek tartják a szövetségesek által a Skagerrakban, Kattegatban, Jütland nyugati partjai mentén és Norvégia nyugati parti vizein most elhelyezett aknazárt. Ez az aknazár nem terjed a svéd és holland területi vizekre, de — angol vélemény szerint — elzár minden közlekedést a német és a német kézben lévő dán kikötők között. Elzárja azonkívül az Északi tengernek Skagerrakhoz vezető részét is. A Havas jelentése szerint a németek előreláthatólag megkísérlik a aknák ártalmatlanná tételét. De Londonban utálnak arra, hogy a szövetséges hajóhad szigorú ellenőrzést gyakorol az új aknamezőn.

(Tudósításunk folytatása a 2-ik oldalon)

Előmenet hírek Narvik és Bergen felől

Német és angol partraszállások. A hatodik norvég hadosztály működésbe lépett az ország északi felében

Berlinből jelentik: (Bucuresti rádióközlés.) Csüförtökön nagyszámu német csapatot szállítottak partra Oslóban, Bergenben és Stavangernél. A Német Távíratok közlése szerint Narviknál kiszélesítették a német megszállás területét, Trondheimnél a németek visszautasították az angol behatolási kísérleteket, Bergen, Stavanger és Kristiansand pontjain nyugodt a helyzet.

Stockholmból jelentik: (Reuter iroda közlése.) A péntek éjszaka Stockholmba érkezett hírek szerint a norvég csapatok visszafoglalták Bergen kikötőjét. A kikötő bejáratánál levő erőd még német kézben van.

A Svéd Távíratok közlése szerint Norvégia keleti felében a norvég csapatok tartják helyzetüket. Egybefüggő harcokra még nem alakult ki az előrehatoló német sereggel szemben. Trondheimnél újabb 1200 főnyi német csapat szállott partra.

Stockholmból jelentik (Radio Bucuresti): Norvég illetékes forrásból származó értesülés szerint az angol haderő kis távolságra Narviktól a part egyik pontján partraszállott és megkísérelte, hogy összeköttetést teremtsen a norvég csapatokkal.

Hambro, a norvég képviselőház elnöke közölte, hogy a hatodik norvég hadosztályt mozgósították. Ez a hadosztály a Narvikot Svédországgal összekötő vasutvonalon működésbe lépett. Ugyanezekben a norvég körökben kijelentették, hogy az angol és norvég haderők érintkezésben vannak Bergen környékén.

Stockholmból jelentik: A londoni rádió pénteken este azt a hírt közölte, hogy a Hardy torpedóromboló zátonyrafutása alkalmával a hajó legénységének ötven tagja fegyveresen mentőcsónakba szállt és a narviki fjord egyik

külső pontján megvetette lábát. A fentebb közölt stockholmi távirat nyilván ezt a partraszállást említi.

Német összefoglalás a norvégiai katonai helyzetről

Berlinből jelentik: A német sajtó feltűnő helyen közli, azt a hírt, hogy a norvég parton lévő német támaszpontok ellen intézett légitámadás alkalmával péntek este 8 angol bombavető repülőgépet lőttek le. A *Völkischer Beobachter* röviden összefoglalja a katonai helyzetet és azt írja, hogy az angol vállalkozás az északi akció kezdete óta eltelt három nap alatt teljes egészében meghiúsult, még pedig a német hajó- és repülőgépvészteségeket többszörösen túlszárnyaló, súlyos veszteségekkel. Ezekhez a számadatokkal bizonyított sikerekhez csatlakozik az a tény, hogy a skandináv védelmi állásokat a legmesszebbmenően megerősítették és kiterjesztették anélkül, hogy az ellenség ezt meg tudta volna akadályozni. A kockázat az ellenfél részére hatalmas mértékben megnövekedett.

Megállapítják a német lapok, hogy Németország kezében van a kezdeményezés. A német megszálló csapatok nemcsak Dániában, hanem Norvégiában is megteremtették a békés kapcsolatot a lakossággal.

A *Berliner Börsenzeitung* az ellenséges forrásból terjesztett álhírekkel foglalkozik és a többi között ezt írja:

— Egyáltalában nem meglepő, hogy a nyugati hatalmak Németország nagy sikerének láttára hamis állításokhoz folyamodnak.

A norvégiai német követ pénteken újból fölkereste Haakon királyt.

A német kormány csak az Oslóban székelő Quisling-kormányt ismeri el egyedüli norvég kormánynak

Berlinből jelentik: Illetékes köröknek a külföldi sajtó számára adott nyilatkozata szerint a Quisling kormányon kívül Berlinben semmit sem tudnak másik norvég kormányról. Illetékes körök rámutatnak arra, hogy a részben már feloszlott kormány, mely állandóan változtatja tartózkodási helyét, nem tekinthető a norvég nép érdekeit

képviselő kormánynak. Ez a kormány a norvég néppel is elvesztette a kapcsolatot. A tárgyalások ezzel a kormánnyal kilátástalanok volnának. A

A dán miniszterelnök magyarázatot ad arról, hogy a dán hadsereg miért hagyta abba az ellenállást

Koppenhágából jelentik: Stauning dán miniszterelnök nyilatkozatát közli a Német Távíratok Iroda. A nyilatkozatban a dán kormányfő állást foglal a dán hadsereg április 9-ikén tanúsított magatartásának téves megítélése ellen. Dán katonai személyek panaszt emeltek az ellen, hogy a dán polgárok szemükre vetették, hogy a haderő nem teljesítette kötelességét, amikor a német csapatok bevonultak. Stauning kijelentette, hogy semmi ok nincs a dán haderő elleni szemrehányásra. Azt a határozatot, amelyet kedd reggel hoztak, a király és a kormány tagjai előzetesen megvitatták. Azokkal a csapatokkal szemben, amelyek megszállták az országot, ellenállást fejtettek ki addig, amíg a Németországgal folytatott tárgyaláson meg nem egyeztek, hogy abbahagyják az ellenállást és az ország rendjével a megszálláshoz igazodnak.

A dániai német csapatok parancsnoksága elismerését és köszönetét fejezte ki a dán lakosság magtartása iránt

Koppenhágából jelentik: A dániai német csapatok parancsnokságának nyilatkozatát közli az *Aftenbladet* című lap. Ebben a német parancsnok elismerését és köszönetét fejezte ki azért a korrekt és barátságos magatartásért, amellyel a német csapatokat Dániában fogadják. A német csapatok parancsot kaptak, hogy olyan fegyverzetten és udvariasan viselkedjenek, mint otthon. Reméli, hogy a mindkét oldalról megnyilvánuló

Kállay Miklós:

Báthory István

Balanyi György bevezető tanulmányával, térképpel, műmellékletekkel. — Aranyfüzve 274 Lel, kötve 168 Lel.

Báthory István életének megoldására csak Kállay Miklós vállalkozhatott, ki Jokaira emlékeztető gazdag aradásu fantáziájával hiánytalanul átéli Báthory gazdag és szövevényes életének minden meglepő, új fordulatát. Olyan történelmi film perog le előttünk, melynek minden jelenete új értékkel és felismeréssel gazdagítja a mai nemzedék életét.

Dante kiadás.

német követ és a norvég király között megindult tárgyalások nem szakadtak meg. A német követ pénteken újból fölkereste Haakon királyt.

A régi norvég kormány áttekintése a német megszállás kiterjedéséről

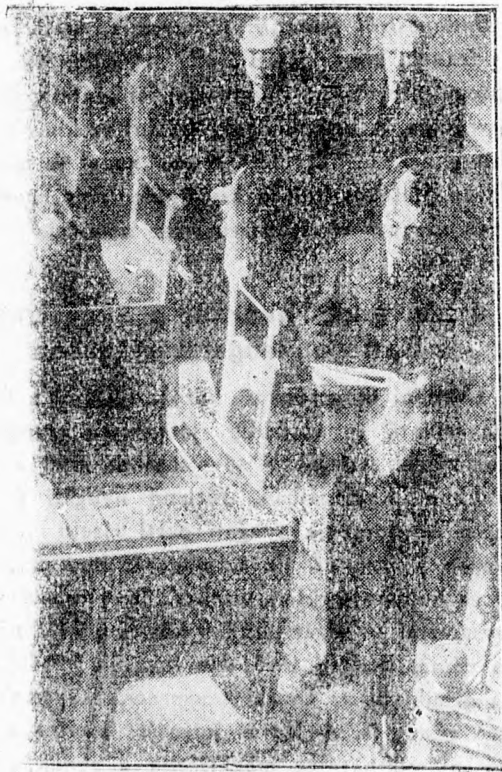
Londonból jelentik: A Reuter stockholmi jelentése szerint a régi norvég kormánynak az ország belsejében létesített új rádióállomása közölte, hogy a német katonák bírtokukban tartják az oslói fjord körüli területet, Azonkívül Kristiansundot, Stavangert, Bergent és Narvikot. Ezekről a pontokról északra nincsenek német csapatok. A norvég rádió jelentése szerint Elverumot és más, norvég kézben lévő várost repülőgéptámadás ért.

Minden Norvégiából Németországba vezető telefon- és táviróösszeköttetést elvágtak. Az oslói villamosáramszolgáltatást a duzzasztó gát megnyitásával megszakították.

A szovjet hadügyi intézkedései a Jeges-tengeren

Rómából jelentik: Olasz politikai körökben nagy feltűnést keltett a következő moszkvai jelentés:

— Stalin több megbeszélést folytatott a hadügyi népbiztossal. Hírszerint a szovjet jeges-tengeri intézkedései következtében előállott helyzetet vitatták meg

Ez az érdekes kép a stockholmi parlamentben készült, amikor Günther svéd külügyminiszter felolvasta a svéd országgyűlés két háza előtt a svéd kék-sárga könyvet, amely a finn-orosz háborúban tanúsított svéd magatartást ismerteti

jóakarattal a legjobb viszony alakul ki a német csapatok és a dán lakosság között mindaddig, míg német csapatok Dániában kénytelenek maradni. Mind Dánia, mind Németország érdekében reméli, hogy ez csak rövid ideig fog tartani.

— Mi nem jöttünk ellenséges érülettel, — mondotta a továbbiakban a német parancsnok. — A német csapatok azért jöttek, mert az angol és francia intézkedések szükségessé tették bevonulásunkat. Őszintén sajnálom, hogy az első pillanatok tájékozatlansága folytán néhány dán katona kötelessége teljesítése közben életét vesztette, vagy megsebesült. A rendelkezésre álló jelentésekből az tűnik ki, hogy az összeütközés során 10—12 dán katona esett el és néhány megsebesült, német részről egy halott és tíz sebesült volt a veszteség. Remélem, hogy a ránk kényszerített dániai tartózkodás rövidesen véget ér.

Csak az üzletekre vonatkozik a nyári záróra

Bucurestiből jelenti a rádió: A munkaügyi miniszter határozatot adott ki, amely szerint az április 15-től szeptember 15-ig tartó nyári órárend a minisztertanács határozata folytán csak az üzletekre vonatkozik.

A Magyar Általános Hitelbank Általános Hitelbank R. T. elnevezéssel önálló részvénytársasággá alakult Romániában

Oradea-Nagyvárad. Saját tud. Nagy eseménye van az ország közgazdasági életének. Körültekintő előkészület, nagy gondval kidolgozott gazdasági tervezet alapján megalakult az Általános Hitelbank Részvénytársaság. Ez az eseményszámba menő közgazdasági hír tulajdonképpen azt jelenti, hogy a Magyar Általános Hitelbank romániai telepe 115 millió lei tőkével önálló intézettel alakult át és a Magyar Általános Hitelbank erdélyi szervezetének és szellemének ezentúl a Brassó székhellyel működő önálló Általános Hitelbank Részvénytársaság lesz a letéteményese. Az önálló intézet új helyzetében még fokozottabb mértékben tudja szolgálni az erdélyi gazdasági élet érdekeit s így az önálló intézet megalakulásának híre többségi és kisebbségi körökben egyaránt meglepéssel találkozott.

A most átalakult Magyar Általános Hitelbank négy évtizedes múltat tekint nálunk vissza. Ez a pénzintézet a komoly üzleti vállalkozás és a tőkegyűjtés számára mindenkor a legteljesebb biztonságot jelentette és különösképpen azt fogja jelenteni a jövőben, amíg minden törvényes kelléknek eleget téve működésének zavartalansága a legteljesebb mértékben biztosítva van. Azok a tulajdonságok pedig, amelyek a rendkívül termékeny és hívatásának magaslatán álló intézet működését eddig is jellemezték, — tőkeereje, előzékenység, abszolút megbízhatósága, a betétesek igényeinek minden időben való feltétlen és pontos kielégítése — a jövőben is jellemző sajátosságai lesznek az átalakult pénzintézetnek. Ehhez elsősorban az járul hozzá, hogy az új pénzintézet élén úgy a román, mint a kisebbségi magyar társadalom gazdasági és pénzügyi életének számos kitünősége áll.

Az Általános Hitelbank Részvénytársaság önálló intézettel való megalakulásával kapcsolatban egyébként az alábbi pontos értesülésekben tájékoztatjuk részletesebben olvasóinkat:

A Magyar Általános Hitelbank Romániában Timisoara, Brasov és Oradea telepekké alakult. Az Általános Hitelbank Részvénytársaság önálló intézettel alakult. Az Általános Hitelbank Részvénytársaság Timisoara, Brasov és Oradea telepekké alakult. Az Általános Hitelbank Részvénytársaság Timisoara, Brasov és Oradea telepekké alakult.

Általános Hitelbank R. T.

elnevezéssel, Brasov székhellyel, Timisoara és Oradea bejegyzett fiókokkal önálló részvénytársaságot létesített.

Az új intézet alapításában résztvett a Magyar Általános Hitelbank budapesti pénzügyintézetén kívül, a Banca Comerciala Română S. A. bucaresti előkelő pénzintézet is.

Az új intézet saját tőkéje 115.000.000 lei, amely készpénzben, teljes összegben befizetett.

Az igazgatóság elnöke dr. Zigre Miklós

volt miniszter, ügyvéd, alelnökei dr. Scitovszky Tibor, a Magyar Általános Hitelbank, Budapest, alelnöke és Kállay Rudolf, a Magyar Általános Hitelbank, Budapest, ügyvezető igazgatója, Igazgatósági tagok Bánffy Dániel báró földbirtokos, Nagyenyed, dr. Mándy Lajos, a Magyar Általános Hitelbank ügyvezető igazgatója, Budapest, I. C. Marinescu, szenátor, a Banca Comerciala Română S. A. igazgatósági tagja, a „Concordia” petróleumfinomító társaság vezérigazgatója, Bucuresti, Ottulescu Alexandru ügyvéd, a Banca Comerciala Română S. A. igazgatósági tagja, Bucuresti, dr. Pop Ionel volt képviselő, ügyvéd, Kolozsvár és Teleki Ernő gróf földbirtokos, a N. U. F. főtanácsának tagja, Bucuresti.

Az új intézet ügyvezetésében és tisztikarában ott találjuk a Magyar Általános Hitelbank volt erdélyi fiókjainak eddigi vezetőit és tisztviselőit.

A délkelet európai angol követek értekezlete

Hétfőn befejezik a tanácskozásokat. A jugoszláv kormány helyzete a nyugati szövetségesek és Németország felé

Londonból jelentik: A délkelet európai angol követek és az angol külügyminisztérium tisztviselői péntek délután újabb tanácskozást tartottak. Hétfőn folytatják a megbeszéléseket. Valószínűleg az lesz az utolsó tanácskozás. Azután a követek visszautaznak állomáshelyükre.

Rómából jelentik: Egyik a jugoszláv kormányhoz közellálló személyiség nyilatkozott a *Giornale d'Italia* nak s a többi között ezeket mondta:

— Az északkelet európai események nyugodtan hagyják Jugoszláviát. Országunknak nincs oka attól tartani, hogy a hadviselő olyan magatartást fognak rákényszeríteni, ami ellenkező a semlegességével. Ha ilyen eshetőség felmerülne, a jugoszláv kormány nem hagyna semmi kétséget magatartása felől. Németországgal való politikai, gazdasági és kulturális kapcsolataink változatlanok maradnak, mintahogyan nem változnak kapcsolataink a nyugati hatalmakkal sem. Nem akarjuk magatartásunkat sem az egyik, sem a másik fél irányában módosítani. Hamis az a hír, mintha a jugoszláv kormányt felszólították volna arra, hogy a felére csökkentse a Németországba irányuló kivitelét. Ilyen felszólításnak nem is tennék eleget, mert szerződéseinket tiszteletben tartjuk. A jugoszláv piac egyébként más országok számára is beszerzési lehetőséget nyújt és nyitva áll a szövetséges államok előtt is. A jugoszláv vízeket semmi incidens nem történt és nem is fog történni. Jugoszlávia már idejében megtette a szükséges intézkedéseket, hogy biztosítsa a dunai hajózást. Abban az esetben, ha a Balkánon súlyos események kö-

vetkeznének be, azok a jugoszláv kormányt semmi esetre sem érintenék váratlanul, mert már eleve számításba vett minden eshetőséget. Magatartásunk összhangban van az Olaszország által elfoglalt magatartással.

A magyar kormány valótlannak mondja, hogy jegyzék érkezett volna a folyami hajózás német felügyelet alá helyezéséről

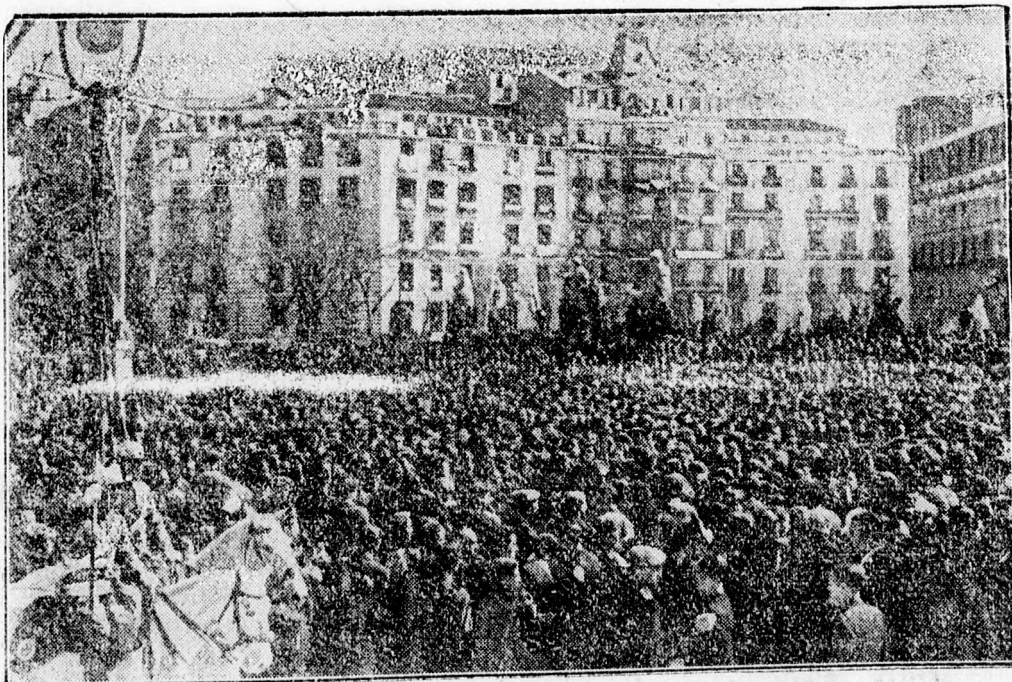
Budapestről jelentik: (Magyar Távirati Iroda.) Egyes külföldi lapok az *United Press* budapesti jelentésére hivatkozva, azt írják, hogy Németország jegyzékben követelte volna Magyarországtól, hogy a magyar folyamorság és általában a magyar folyami hajózás német felügyelet alá helyezettessék és hogy a németek rendőri jogokat gyakorolhassanak a Dunán. Magyar illetékes helyen kijelentették, hogy ez a hír teljesen alaptalan és valótlan.

Nyomozás a győri gabonarakárban történt tüzvész okairól — A vizsgálat nem igazolta a külpolitikai vonatkozású gyanakvásokat

Budapestről jelentik: A Magyar Távirati Iroda jelentése szerint egy bécsi lap pénteki számában budapesti keltezésű hírt közölt, melyszerint a győri gabonarakár égésével kapcsolatban a magyar rendőrség Budapesten két angol állampolgárt, mint gyanúsítottat letartóztatott. Magyar illetékes helyen kijelentették, hogy ez a hír nem felel meg a valóságnak s hogy a nyomozás eddigi folyamata alatt nem merült fel olyan körülmény, mely arra engedne következtetni, hogy a győri gabonarakár égése külpolitikai ágensek által szított üzemrontásra lenne visszavezethető.

ZÜRICH ZÁRLAT: Párizs 8.31, London 15.55, Newyork 4.46, Brüsszel 7.5, Milánó 22.52, Amsterdam 23.67 fél, Berlin 17.50, Szófia 5.50, Belgrád 10, Bucuresti 21.2 fél.

EGY PÉNZTÁROS, AKIT SIKKASZTÓVÁ TETT A BÜNÖS SZERELEM. Budapestről jelentik: Koszoru Lajos OTI pénztáros nemrég megismerkedett Lump Katalin nevű idegen állampolgárságu nővel. Koszoru beleszeretett a lányba és emiatt elhanyagolta feleségét és gyermekeit. Pár nappal ezelőtt feleségének bejelentette, hogy az intézet megbízásából hosszabb időre vidékre utazik. Felesége másnap otthon megtalálta a hivatali pénztárkulcsokat és, mert azt hitte, hogy azokra bent szükség van, bevitte az intézetbe. Ott azonban Koszoru Lajos eltávozásáról semmit sem tudtak és amikor megejtették a pénztárvizsgálatot, rájöttek, hogy 14 ezer pengő hiányzik. Megállapítást nyert, hogy Koszoru Lajos Lump Katalinnal Lőkősházán átlépte a határt és Romániába szökött.

A napokban ünnepelték Spanyolországban a polgárháború befejezésének évfordulóját. Ez a kép a madridi Nemzeti Ház előtt összegyűlt hatalmas, ünneplő tömegről készült

Széleskörű és teljesen szabad vitában tárgyalják meg a törvényhozó testületek a céhek elismeréséről és a szakkamarák megszervezéséről szóló törvényjavaslatot

Bucurestiből jelentik: Tatarescu miniszterelnök a képviselőház péntek délutáni ülésén felolvasta a királyi kéziratot, amely a törvényhozó testületek elé terjeszti a céhek elismeréséről és a szakkamarák megszervezéséről szóló törvényjavaslatot.

A miniszterelnök rövid beszédben ismertette a javaslat jelentőségét. Rámutatott arra, hogy ez a javaslat már a parlament múlt ülés szakában a törvényhozás elé került, de azóta több módosításon esett át, amelyek mind az állam új rendje megalkotásának szükségességei-

ből fakadtak. Tekintettel a törvény különös fontosságára, — folytatta a miniszterelnök, — s arra a körülményre, hogy annak intézkedései országunk egész társadalmát érintik, a kormány azt óhajtja, hogy a törvényhozó testületek széleskörű és teljesen szabad vitában tárgyalják meg a javaslatot, hogy az valamennyi érdekelt tényező észrevételeinek meghallgatásával, minden szakvélemény és módosító javaslat figyelembevételével nyerje el végleges alakját.

A javaslat vitája kedden kezdődik meg a képviselőházban.

A nemzetgazdasági miniszter maximálta a bőrárakat

Bucurestiből jelentik: A nemzetgazdasági miniszter — a legfőbb árelenőrző bizottság véleménye alapján — maximálta egyes bőrfajták gyári árát, melyek a következők:

6 kilogrammnál súlyosabb préselt talpbőr 214.89 lei,
6 kilogrammnál könnyebb préselt talpbőr 253.37 lei,

croupon 305.40 lei,
nyakrsz 175.32 lei,
básrsz 138.02 lei,
fekete borjú boxbőr (original) 79.18 lei,
ugyanaz II-a minőségben 81.44 lei,

ugyanaz III-a minőségben 79.18 lei,
ugyanaz IV-a minőségben 74.64 lei,
marhaboxbőr (Rindbox) original 72.39,
ugyanaz I-a minőségben 75.78 lei,
ugyanaz II-a minőségben 72.39 lei,
ugyanaz III-a minőségben 70.13 lei.

A fenti árak ab gyár értendők, amelyhez az adók és illetékek hozzászámíthatók. A nagy- és kiskereskedők a fenti árakhoz a szállítási költségeket, valamint a törvényben megengedett nagy- és kiskereskedői hasznot számíthatják hozzá. Az árak azonnal életbeléptek.

A pénzügyminiszter pontot tett a cselédadó körüli vitákra

„A cselédek és háztartási alkalmazottak nem kétkézi munkások, tehát havibérük után éppenny, mint eddig, le kell róni a fizetési adót”

Oradea-Nagyvarad. Saját tud. A pénzügyigazgatóság mint ismeretes, a cselédadó fizetése körül támadt viták és bizonytalanságok ügyében kérdést intézett a pénzügyminiszteriumhoz, hogy vajon azoknak a háztartási alkalmazottaknak a fizetése után is kell fizetni a cselédadót, akiknek havi bére nem haladja meg az 1000 leit. A pénzügyminiszter 14.375. számú leiratában most válaszolt a kérdésre. A pénzügyminiszter válaszában kifejti, hogy az egyenes adótörvény

43-ik szakasza értelmében a fizetésadót minden fizetés után fizetni kell függetlenül annak összegétől. Ugyanennek a törvénynek a 44-ik szakasza kimondja, hogy a kétkézi munkások bizonyos adókedvezményt kapnak. A pénzügyminiszter indoklása szerint a cselédek és háztartási alkalmazottak nem kétkézi munkások, tehát havi bérük után éppenny fizetni kell a fizetési adót, mint eddig.

Öt deka párizsi

Írta: Nagy Méda

Nekitámaszkodott a liget újonnan fényezett padjának és ujjait szinte öntudatlanul ide-oda húzogatta a friss festék sima felületén. A fák színe-hagyott ruhájukat viselték néma méltósággal, még nem értek meg pirosra leveleik, sem aranyzínűre nem fakította a köddel takaródzó éjszaka, csak olyan átmeneti őszi arcot hordtak, foltosat, szeszínűt és alaktalant, mint a pillangó, mielőtt szárnyat bont. A levelek dacosan kapaszkodtak a lassú verkeringésű ágak derekához, de gyöngye remegésük és zizegő nesziük már ájult félelmüket fuvalláza s ha egy-két testvérük tépetten leszakadt és lassú keringései a földre fektette arcát, egy árnyalattal mindig sápadtabbak lettek.

A kislíú ott jázott az elkerített homoklő helyen, kis vödörrel minden percben vízért szaladt, mert a kiásott kutaeska rohamosan nyelte el a vizet. Az asszony a vékony lábcskákat figyelte, amint nagy erőlködéssel igyekeznek átlépni a deszkán, sokszor csak többszöri kísérlet után sikerült félig leesve, félig hasonmászva átjutni. Mégis, szinte minden öt percben, újra és újra nekiindult a nagy útnak, mint az óriás morzsaszemet görgető hangyák, olyan kitartással. Az egyik ilyen útról, kezében a teli vizesvödörrel, az anyjához szaladt:

— Anyu, éhes vagyok, kérem az almámat!

— Jaj, Pistikém, otthon felejtettük. Még játsz egy kicsikét, aztán hazamegyünk, akkor megkapod. A kislíú engedelmesen visszakocogott.

Az asszony fejéhez kapott. Ugy érezte, hogy szét fog hasadni a kintól és gondtól. Már a kicsi, sovány almákat se tudja adni, amelyeket mindig olyan figyelmesen válogatott, csak a legkisebbet,

hogy minél több menjen egy kilóra, így minél tovább tartson.

Ma este pedig még a vacsorára való sem lesz meg a kicsinek: az öt deka párizsi. Nekik nem fontos, ők már megszokták az éhezést, vacsora helyett egymás kezét fogják görcsösen és azzal biztatják magukat, hogy már nem tart soká, már eleget szenvedtek, már fordulni kell a keréknek. De ilyenkor sohasem néznek egymásra, nehogy a másik a lepergett szavak mögött észrevegye a kétségbeesést. Hogy fáj az urala lesoványodott, meggyötört arcába nézni, látni, amint a sápadt bőrön át egyre jobban kiütözközik az erek és csomósan, szögletesen megmutatkoznak a csontok. És vajjon van szava annak a fájdalomnak, amelyet akkor érez, mikor esténként, ha a férfi és a gyermek már elalszik, szép csendesen beljebb varrja a gombokat a kabátban, a mellényt összebb húzza és új hólt gépel a togo szoknyán. Hogy a nappali fényben ne érezzék olyan szánandónak fogyó kis alakjukat.

De a gyermekek eddig még kiteremtettek mindent. Az eladogatott holmik ára éppen eddig futotta. De már nincs tovább. A kiüresedett lakás minden hazatérés után szemrehányóbb arccal fogadja őket, a puszta falak, a függöny, és terítő nélküli bútorok éhes szájként tátognak és síró hangot adnak a hirtelen betölt üres fiokok. A tükrök elé nem mer lépni, bőrön finom ráncokat tapint a keze, orra egyre hegyesebb lesz és a vállán, mint fejletlen leánykorában, újra megjelentek a mély élet tartók a csont gördeiben. Már a keze reszketését sem tagadhatja le és azt a különös, ájulásszerű gyengeséget sem, mely elfogja, ha munkához kezd. A nap sietőn bukik lefelé. A kicsire már ráadta kabátját és visszaküldte játszani. A gond pedig egyre szélesebb tenyérről markolja honnét keríti elő a gyermek vacsoráját?

Már egyetlen ismerős boltha se mer bemenni.

Távollétében ítélték el a szélhámos utazót

Timișoara-Temesvár. Saját tud. Az Alexin-féle galati délgyümölcs-cég Saffro Boris nevű utazója két évvel ezelőtt elindult Erdélybe hogy piacot teremtsen cégének. Brassó környékén a vonathoz megismerkedett egy kartársával, aki László Pál nagyváradi utazónak mondotta magát. László Pál hajlandónak mutatkozott a galati cégnek dolgozni s két hét múlva már meg is érkeztek az első rendelések. Nagy Árpád temesvári kereskedő kileneczer lei értékű árut rendelt, a kolozsvári Hirsch- és a Bernáth-cégek ötezer, illetve nyolcezer lei értékű árut rendelt. A galati cég a rendeléseknek meg is felelt, de az áru ellenértékét nem tudta megkapni. Közben egyéb rendelések is érkeztek: Sassu Traian Nagyvárad, Tökés Péter Arad, Weibel Gyula Temesvár és Mészáros Ödön Kolozsvár címére. A galati cég azonban az utóbbi rendeléseknek már nem felelt meg, míg az előbbieket ügyét nem tisztázta. Ugyanis sem pénz nem érkezett, sem válasz a levélbeli felszólításokra. Saffro Boris utazó végre elhatározta, hogy személyesen megkeresi a László Pál által akvizált új üzletfeleket. Temesvárra érkezett és nagy volt a csodálkozása, amikor a Nagy Árpád kereskedő címe alatt — a Royal-szállodát találta. Megtudta ott, hogy annakidején tényleg érkeztek ládák s hogy ezeket maga László Pál utazó vette át — az árut pedig értékesítette. Kolozsváron a Hirsch- és a Bernáth-cégek címen ugyancsak egy-egy szállodát talált. Saffro Boris utazó erre cége nevében feljelentést tett László Pál utazó ellen, akit azonban mindezekig nem lehetett megtalálni. László Pál ellen vádat emeltek s több ízben ki is tüzték a tárgyalást, amit most a törvényszék a vádlott távollétében megtartott. — László Pált három hónapra és háromezer lei pénzbírságra ítélték, valamint kimondták, hogy tartozik a galati cégnek huszonháromezer leit megtéríteni.

Mindenütt nagy a számlájuk. A hentes már a multkor rákiáltott, hogy nincs több hitele. Mit lehetne tenni? Kőlesőn? Ugyan kitől? Akitől esetleg kérhetne, azok messze laknak, gyalog már nincs erejük se neki, se az urának odáig menni. Egy nagybátyja segít ugyan némi pénzzel őket, de az csak egy hét múlva esedékes. Mi lesz addig?

Hirtelen arra gondol, hogy hazafelé menet újukba esik egy nagy hentesüzlet, oda bemegy és kér öt deka párizsit és ha fizetésre kerül a sor, azt fogja mondani, hogy otthon felejtette a pénztárcáját. De persze, ezt csak zárás előtt néhány perccel lehetne megtenni, akkor talán odaadnák a húst a gyermekre való tekintettel, de ha előbb megy be, biztos elutasítják, hogy menjen haza a pénzért. Ez a legjobb ötlet, igen, ezt fogja megtenni. Kis kosztümje még elegáns, egész újnak hat, nem fogják gondolni, hogy valóban nincs tizenegy leije.

Tizenegy lei! Péntek délelőtt csak tizenegy boltha megy be alázatos éneklő hangon a koldus, hogy megszerezze, ő akár százat is végigjárna, még térdensúszva is, csak hogy ne éhezzen a gyermek. Hirtelen panaszos hangra riad:

— Anyu, gyereünk haza, éhes vagyok!

— Még játsz egy kicsit fiaeszkám, itt a labdád, — mondja hozzáhajolva, kis furtjeit visszahajlítva az asszony. De a gyermekszemek élesek:

— Miért sírsz anyu? Fáj valamid? Majd megcsókolom a szemed, meg a homlokodat, akkor elmúlik, mint máskor is szoktuk, ugye-e? — Óvatosan felkúszik anyja ölébe és megcsókolja lehunyt, könnyektől nedves szempilláit:

— Ugy-e most már nem fáj?

— Nem, kis fiam.

— A kicsi megnyugodva dobja messzire a labdáját és apró szaladó lépésekkel kergeti. A könnyek pedig áradón, egyre jobban előtörnek. A pad támlájára borul és úgy zokog.

Április 18-án az egész országban megkezdik a nyugdíjak folyósítását

Bucurestiből jelentik. (Rádió.) Pénteken királyi rendelet jelent meg, amelynek értelmében április 18-án az egész országban megkezdik a március havi nyugdíjak kifizetését.

Közöljük, hogy a váradi pénzügyigazgatóság felhívást bocsátott ki a nyugdíjasokhoz, hogy a nyugdíjkönyveiket április 15-től, hétfőtől kezdve adják be a nyugdíjosztályhoz, hogy a szokásos számfelvitést idejében bevégezhessék.

Stalin házasságot kötött egy pilóta-nővel

Newyorkból jelentik: Az Internationale News Service moszkvai tudósítója jelenti, hogy Stalin feleségül vette Marina Roskova pilótanőt, a szovjet légi haderő egyik vezető személyiségét. Ez a házasság állítólag már a múlt év júliusában jött létre a legnagyobb titokban. A fiatal asszony mindössze 28 éves és páratlan bravurral vett részt a moszkva—vladivosztoki légi versenyen. Legutóbb az északi háboruban egy szovjet légi osztagot vezetett és sokáig időzött a harc téren.

Hivatalos szovjet körök a Stalin házasságáról azelőtt híradást nem erősítették meg és nem is cáfolták.

Az április havi légvédelmi előadások sorrendje Oradeán

Nagyvárad város poigermesterei hivatalának MONT irodája közli hogy április hó folyamán a légvédelmi tanfolyamokat a következő sorrendben tartják meg.

Április 13-án O kezdőbetűsök.
Április 15-én P kezdőbetűsök.
Április 16-án R kezdőbetűsök.
Április 17-én S kezdőbetűsök.
Április 18-án T és U kezdőbetűsök.
Április 19-én V kezdőbetűsök.
Április 20-án Z kezdőbetűsök.

A légvédelmi tanfolyamokat a fenti napokon délelőtt 9 óratól 11 óráig tartják a Katolikus Kór nagytermében.

Sétalók járnak arra, némelyik résztvevőn meg akarja szólítani, aztán mégis mást gondol és tovább megy.

Az asszony lassan lecsillapodik. Megfordul, a gyermeket keresi a szemével. S hogy játszani látja, megnyugszik. Letörli szemét. Vár. Ha a nap a fák mögé bukik, akkor elmúlt hat óra, akkor fognak hazafelé indulni. Pistike majd arról fog kérdezősködni, hogy mit fog enni, ha hazaér? Hogyan lehet ezt elviselni? Hogyan?

Lába tétován ide-oda csúszik a homokban. Vonalakat húz, gödröt vág, lesimitja. Egyszer csak valami fölfénylik. Ahogyan odébb húzza a lábát, még nem látja egészen, de mind bizonyosabban érzik, hogy ez csak pénz lehet. Hirtelen lehajol, szét-túrja a homokot és egy 250 leiest emel föl. Figyelmesen megforgatja. Valódinak látszik. A zive vadul ver. Szétnéz, hogy nem keresi-e valaki? Senki. Csak Pistike gurítja egyre közelebb hozzá a labdát. Már nem szalad, látszik, hogy fáradt. Jobban megnézi a pénzt, homályos, piszkossárga, látszik, hogy már régóta ott fekszik a homokban. Megkönnyebbülten föllélegzik. A kislány mellé ér:

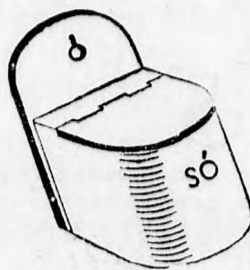
— Anyu, eszünk vacsorára husikát?
— Eszünk, kislány, eszünk!

— Akkor siessünk, mert Pistike éhenhal.

A ligettől éppen akkor kezdett búcsúzni a nap. Piros vonalat szántott az égen, aztán rádobta fényét a megkopott lombokra, vigasztalón.

A hentesüzletből egy asszony és egy kicsi gyerek éppen akkor fordult ki, hogy rózsaszínt kezdtek permetezni az úszó fellegek. Kis fehér csomagot lóbált az asszony és a váltott pénz ott kuporgott szorosra fogott tenyerén. Nem volt hamis. Elfogadták. Egy hétig nem fog éhezni Pistike. Aztán majd csak lesz valahogy.

Apró, félénk mosoly bomlott ki az asszony lesoványodott arcán és maga elé suttozta: jó az Isten!

Só nélkül is lehet főzni

de az ilyen étel nem ízlik, mert a só nélkülözhetetlen. Így a kávénál sem nélkülözhető a Franck-kávépótlék.

Az orvoskollégium megszervezéséről szóló törvényjavaslat vitája a képviselőházban

Hortolomeu miniszter záróbeszéde. Senki sem gyakorolhat orvosi hivatást, ha nem tagja a hivatalos szakmai testületnek

Bucurestiből jelentik: A képviselőház csütörtök délutáni ülésén megszavazta a törvényjavaslatot, mely az április 23-án esedékes költözködések határidejét a román husvétii ünnepekre való tekintettel május 2-ra halasztja el.

Ezután befejeződött a képviselőházban az orvoskollégium felállítására vonatkozó törvényjavaslat vitája. Hortolomeu egészségügyi miniszter záróbeszédében a következőket mondotta.

— Nekünk eddig nem volt külön törvényünk az orvosi testület megszervezésére és az orvosi hivatás gyakorlásának szabályozására vonatkozólag. Az 1930 évi egészségügyi törvény foglalkozik ezekkel a kérdésekkel, de nem oly módon, hogy a mai szükségleteknek megfeleljen. Azért vált szükségessé a törvényjavaslat, amelyet a szenátus a napokban már meg is szavazott.

— A törvényjavaslat — folytatta a miniszter, — az orvosi hivatás gyakorlását kívánja szabályozni, aminek feladata eddig jórésben az orvosok szakmai egyesületeire hárult, amelyeket ők maguk szerveztek meg, hogy megvédjék jogaikat, fegyelmezzék az orvostestület tagjait és megvédjék az orvos tekintélyét.

— A javaslat háromféle intézkedést tartalmaz. Az intézkedés egyik csoportja előírja az orvosi hivatás gyakorlásának előfeltételeit, hogy ellenőrizze az orvos készségét és megvédje a szakma tekintélyét. A rendelkezések másik része a jogtalan orvosi gyakorlat kérdésével foglalkozik, a harmadik rész pedig az orvosok helyzetének javítását célozza és társadalomvédő intézkedésekkel az orvosok és családjaik létfenntartásának biztosítása érdekében intézményeket állít fel.

— Az orvosi hivatás gyakorlására vonatkozólag a javaslat megállapítja, hogy minden orvos, amellyel, hogy oklevéllel és az egészségügyi minisztérium által kibocsátott működési engedéllyel kell rendelkeznie, be kell hogy iratkozzék az orvosi kollégiumba és pedig annak azon megyei tagozatába, amely vármegye területén hivatását gyakorolni akarja. Senki se működhetik orvosi pályán, ha nem tagja az orvosi kollégiumnak.

— Az orvosi kamara ellenőrzi az orvos magatartását hivatásának gyakorlása közben, felülvizsgálja a betegekkel, az intézményekkel, a kártársakkal való kapcsolatait és megtorló eljárásokat alkalmaz szabálytalanságok, rendellenességek esetén.

— Egyebek között az orvoskollégium hatáskörébe fog tartozni az orvosi tiszteletdíjak megállapítása. Természetes dolog, hogy az orvos hosszú tanu/mányai után s az általa végzett felelősségteljes munkára való tekintettel is, megkívánhatja, hogy a társadalom megfelelő anyagi helyzetet biztosítson számára. Általánosságban az orvosi tiszteletdíj ügyében az orvos a beteggel, vagy annak családjával állapodik meg. De miután az orvos

mindenütt segítséget kell hogy nyújtson a szenvedőknek, a törvény igyekszik az orvosi hivatás erkölcsi szempontjait azokkal az anyagi szempontokkal összeegyeztetni, amelyek éppen e hivatás zavartalan és becsületes gyakorlásának előfeltételei. A javaslat ezért jogot ad az orvoskollégiumnak, hogy bizonyos esetekben méltányos járandóságot állapítson meg az orvos számára, de viszont megadja a lehetőséget a betegnek is arra, hogy az ő anyagi helyzetének megfelelően orvosi segílyt vegyen igénybe. A javaslat nem állapít meg minimális tiszteletdíjat az orvos számára, de szabályozza a magánintézményeknél működő orvosok járandóságait.

A miniszter ezután a törvényjavaslatnak a jogtalan orvosi gyakorlatra és az illetéktelen orvosi tanácsadásra vonatkozó intézkedéseit ismertette, amelyek különösen a gyógyszerészekre és a drogistákra nézve tartalmaznak megszorításokat.

Darré nemet bírodalomellátási miniszter Budapesten megleltette a mezőgazdasági kiállítást, ahol gróf Teleki Mihály földművelésügyi miniszter kalauzolta

MAKAGS FEJFAVÁS ELLEN: BERETVÁS pasztilla!

Nagyfontosságú szakmai kérdésekkel foglalkozott a tartománybeli élelmezési iparhoz tartozók céhének tisztújító közgyűlése

Cluj-Kolozsvár. Saját tud. Az élelmezési iparhoz tartozó Szamos-tartománybeli sütő, cukrász, malom- és cukorgyári munkások a szakmai céh országos központja részéről kiküldött **Marian Nicolae** országgyűlési képviselő elnökletével tartották meg tisztújító közgyűlésüket.

Marian Nicolae képviselő az elnöki megnyitó után a céh-törvényt ismertette, majd a tisztikari jelentések következtek.

Borcea Beniamin pénzüri jelentéséből kitérni, hogy a céh pénztára karácsonyi segély címén 4900 leit osztott szét tagjai között.

A vezetőség tavalyi tevékenységének legfőbb eredménye kétségkívül a kollektív szerződésnek március 4-től kezdődőleg újabb egy évre terjedő meghosszabbítása, — miként erről a titkári jelentésében **Valeanu** Emil beszámolt. A szerződési feltételek átlagosan 16 százalékos béremelést és három havonként a drágaság arányához igazodó bérvizitót biztosítottak.

A vezetőségi beszámolókat jóváhagyó elnöki jelentés után **Szatmár** és **Nagyvárad** kiküldöttjei szólaltak fel. Az előbbieket a cukorgyári munkások ottani sűrűségi viszonyairól emlékezett meg. Ez a tény elsősorban a munkaügyi felügyelőség hiányára vezethető vissza, minthogy ezáltal nincsen közvetlen ellenőrzés. A nagyvárad kiküldöttje viszont a folyamatban lévő kollektív szerződési tárgyalásokat ismertette.

Az indítványok során ismét felvetődött az éjjeli munka és a 8 órai munkaidő szabályozásának kérdése, melyek érdekében az országos központ is közbelépésre szánta rá magát az illetékes minisztériumban.

Végül a tisztikar megválasztására került sor. A választás eredményeként elnök **Voinod** Teodor, alelnök **Ilea** Vasile, titkár **Valeanu** Emil, pénztáros pedig **Borcea** Beniamin lettek.

Vezetőségi tagokul megválasztották még **Mille** Károlyt, **Pálffy** Jánost, **Muresan** Josifot, **Mattlak** Elek cukrászt Kolozsvárról, **Campion** Ioant és **Bindigen** Lajost Nagyváradról, valamint **Dragos** Ioant Szatmárról. A választmányt három póttaggal egészítették ki.

Befejezésül az elnök **Marian Nicolae** országgyűlési képviselő bejelentette, hogy április elsejétől kezdődőleg a betegsegélyző révén folyósítják a katonai szolgálatra bevonultak hozzátartozóinak segélyezését a munkásság és a tisztviselői kar egy-egy tagjának ellenőrzése mellett. A közgyűlés ezzel lelkes hangulatban véget ért.

Egyhangulag Sulyok Istvánt választották az oradeai református egyházkerület püspökéül

Oradea-Nagyvárad. A múlt év végén a kultuszminisztérium elismerő nagyvárad református egyházkerület. Ennek a nagy horderejű lépésnek eredményeképpen, pénteken délelőtti féltenként órák a nagyvárad református egyházkerület rendkívüli közgyűlésre ült össze, hogy a múltévi kerületi közgyűlésen elrendelt püspök választás beérkezett szavazatait összegezze.

A közgyűlés előtt a nyugdíjintézet végrehajtó bizottsága és a pénzügyi bizottság tartott értekezletet, majd délben a református kulturális kis üléstermében, **Vadai** Béla élesdi esperes-lelkész és **Thury** Kálmán dr. egyházkerületi főgondok elnökletével megkezdődött a közgyűlés.

Vadai Béla imája után dr. **Thury** Kálmán tartott elnöki megnyitó beszédet. Kifejtette a rendkívüli közgyűlés összehívásának indokait. Elismerő szavakkal emlékezett meg dr. Soós István országgyűlési képviselő tevékenységéről, akinek a kormányzatnál sikerült elérnie a nagyvárad református egyházkerület hivatalos elismerését. Ezután átadta a szót **Csernák** Béla főjegyzőnek, aki a presbiteri közetekből beérkezett szavazatok nyilvántartó bizottságának elnöke volt. **Csernák** főjegyző bejelentette, hogy 206 szavazattal Sulyok István református lelkészt választották meg a nagyvárad református egyházkerület püspökévé. A jelenlevők nagy örömmel és meglepedéssel vették tudomásul a szavazatkörzetek tökéletesen egyhangú véleménynyilvánítását. A felszólalók arra kérték az egyházkerületi vezetőséget, hogy a választás eredményét, tudomásulvétel végett terjesszék fel a kultuszminiszterhez, kérve annak a legfelsőbb helyre való továbbítását.

A közgyűlés befejező részében az egybegyűltek az egyházkerület költségvetési tervét vitatták meg, majd a késő déli órákban dr. **Thury** Kálmán elnök zárószavaival a gyűlés véget ért.

* A bélműködés szabályozása, a gyomor-emésztés előmozdítása és a vér felfrissítése céljából ajánlatos időközönként néhány napon át reggel felkeléskor egy pohár természetes „**Ferenc József**” keserűvizet inni. Kérdezze meg orvosát.

Kiket vettek fel utólagosan az állampolgársági névjegyzékbe?

Folytatólagosan közöljük azoknak a névsort akiknek az utólagos összeírás alapján elismerték az állampolgárságát:

Perényi Lajos, Pataki György, Kvolek János, Turzán András, Cheregi Anna, Tusán Margit, Tusán Sándor, Bona Albert, Polinesár Mária Margit, Péter Julianna, Vajda Margit, özv. Leskó Jánosné szül. Szabó Zsuzsa, Grünwald Heléna, Feiser István, Stettner Ilona, Deák Klára, Csáky Ilona, Flonta Gyula, Nemes István, Szabó József Sándor, Máté Róza, özv. Máté Györgyné szül. Varga Eszter, Füstös György, Haluska András, Maróthy András István, özv. Bondár Jánosné szül. Veres Margit, Bondár Mária, Solomayer Ferenc, Faludy Tibor, Lajos Dezső Mária, Hódi György, Hegedüs András, Pócsi László, Somogyi Ferencné szül. Kiss Julianna, Székely István, ifj. Székely István, Czégé Sándor, özv. Ujvárosi Mihályné szül. Gyulaházi Anna Renáta, Bundik Zsigmond, Dobos József, Schweikovszky Ilona, Boldvog Károly, Kiss János, Ottenberger Ferenc, Ottenberger Ilona, Pácurai Emeric, Szőke Ilona, Nyerges Zoltán, Tiponut Emeric Mihai, özv. Veress Istvánné szül. Feier Floare, Vincze József, özv. Lippai Istvánné szül. Kéri Erzsébet, Lippai Irma Ilona, Bognár Ferenc, ifj. Bognár Ferenc, Bognár Erzsébet, Erdélyi József.

Az osztalékok állami adója

Április 20-ig kell beadni a vállalatoknak adóvalomlásukat az 1939-ben kifizetett osztalékokról

Oradea-Nagyvárad. Saját tud. A pénzügyminiszter 12.218—1940. számú most megjelent rendeletében elrendelte hogy a különféle osztalékokat, jutalékokat ugyanugy mint az elmúlt évben kereskedelmi adó alá veszik. Az osztalékok után csak állami adót kell fizetni minden pótladó nélkül.

A rendelet értelmében az 1940—41. évfolyamra adó alá esnek az 1938. év folyamán kifizetett osztalékok, azok, amelyek az 1938. december hó 31-én lezárt mérlegben szerepelnek és amelyek az 1939. év folyamán kifizettek.

Azoknak a cégeknek, vállalatoknak, amelyeknek mérlegében ilyen osztalékok szerepelnek, ez év április 20-ig kell beadni a vallomást, az adó alá eső osztalékokról. A vállalatokat, amelyek a fenti határidőre nem adják be vallomásukat, a rendelkezés értelmében szigorúan büntetik.

Szolgáltatós gyógyszertárak Oradean:

Szombaton éjjel a következő gyógyszertárak tartanak szolgálatot:
Mátyás király, Str. Vlăhuța No. 46. Telefon 21-34. (Ajtay).
Irgalmasok, Boulevardul Regele Ferdinand 27. Telefon 14-84.
Minerva, Piața Unirii.
Salvator, Str. Alexandri. (Nemeth), Telefon 16-07.
Sabina, Piața Mihai Viteazul. Telefon 15-28.

Vasárnap Nagyváradon a következő gyógyszertárak tartanak szolgálatot:
Korona, Str. Ciorogariu No. 1. Telefon 13-76.
Órangyal, Str. Alexandri.
Oroszlán, Piața Mihai Viteazul 14. Telefon 23-35.
Szent István, Str. General Holban.
Aranysas, Piața Unirii No. 6. Telefon 25-74.

Elsőáldozási

emléképek,

két színben, csinos, izléses kivitelben, kapható kiadóhivatalunknál,

A nagyobb méretűek (18×27 cm.) ára 3 lei, a kisebb méretűek (14×23 cm.) ára 2 lei.

Figyelem!

Figyelem!

Mélyen leszállított áron kaphatók a

Magyar Szemle Társaság következő művei:

Hóman: A magyar történetírás útjai
ára 540 lei helyett csak 350 lei
Weisz: Mai magyar társadalom
ára 360 lei helyett csak 250 lei
Horvath: Magyar irodalmi műveltségünk kezdetei
ára 396 lei helyett csak 250 lei
Szekfü: Bethlen Gábor
ára 480 lei helyett csak 300 lei
Farkas: Fiatal Magyarország kora
ára 396 lei helyett csak 250 lei
Babits: Amor Sanctus
ára 331 lei helyett csak 250 lei

Vidéki megrendelés esetén plus 15 lei portó
A könyvek gyönyörű diszkótsben megrendelhetők a Magyar Lapok kiadóhivatala utján

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Oradea, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK. Jeltőljon. Egész évre 900, fél évre 450, negyed évre 225, egy óra 75 lel.
Magyarországon: Egész évre 50 P, fél évre 25 P, negyed évre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucuresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Mérsékelt északi szél, egyes helyeken még eső, a magasabb helyeken hóeső, mérsékelt éjszakai fagy, a nappali hőmérséklet alig változik.

ÓFELSÉGE II. KÁROLY KIRÁLY ELVÁLLALTA EGY FÖLDMŰVES HÁZASPÁR TIZENNEGYEDIK GYERMEKÉNEK KERESZTAPASÁGÁT. Bucurestiből jelentik: Ófelsege kegyeskedett elvállalni egy radauti-megyei földműves házaspár tizennegyedik gyermekének keresztapaságát. Az uralkodó Gh. Plondori, Suceava tartomány királyi helytartóját bízta meg a keresztelendő való képviselésével. A királyi helytartó, a megyei prefektus és más hatósági kiküldöttek kíséretében elutazott Straja községbe, ahol lelkesen fogadták.

Diákkongregációs tagaválás. Timisoara-Temesvár. Saját tud. A piarista főgimnázium tanulóifjúságának Mária Kongregációja vasárnap délelőtt kilenc órakor tartja a piarista templomban ünnepélyes tagavátását. Kayser Lajos pápai prelátus, nagyprépost, az intézet püspöki biztosa szentmisét mond, majd a tagfelvételt végzi. Harminc tag kerül felvételre, akiket erre a kongregáció prézese, Blédy Lajos kegyesrendi tanár készít elő.

GIURESCU PROPAGANDAÜGYI MINISZTER KÜLFÖLDI UTJA. Timisoara-Temesvár. Saját tud. Giurescu propagandaügyi miniszter a kabinetfőnökével egyetemben átutazóban Temesvárra érkezett. A miniszter. — miután a Turnuseverinnél lévő árvíz miatt a Szimplon-expresszel csak átszállással lehet Temesvárra érni, — Aradon át érkezett Temesvárra s itt várta be a külföldre menő Szimplon-vonatot. A temesvári pályaudvaron megjelent Marta Alexandru dr. királyi helytartó is. Giurescu miniszter Milánóba utazott.

Pervesztes lett Oradea város tanácsa a közigazgatási tábla előtt. Cluj-Kolozsvár. Saját tud. Érdekes országos vonatkozású ügyet tárgyalt tegnap délelőtt a kolozsvári közigazgatási tábla. — Nagyvárad város tanácsa és a szamosi királyi helytartóság kerültek egymással szembe és pedig azért, mert — a helytartóság álláspontja szerint — a városi tanács nem tartotta be a közigazgatási törvény rendelkezéseit és ahelyett, hogy nyilvános árverésen értékesítette volna a tulajdonát képező megüresedett üzleteket azokat szabadkézből adta bérbe. Ez év elején több üzlethelyiség és a lakás bérlete szűnt meg s ezeket a városi tanács magánkézből adta bérbe. Az e tárgyban hozott határozatot aztán a királyi helytartóság a közigazgatási táblához adta be fellebbezést. A tegnapi tárgyaláson Nagyvárad képviselője előadta hogy a szóbanforgó üzleteket azért adta szabadkézből bérbe, mert így jobban értékesíthette. Ezzel szemben a helytartóság jogi képviselője kérte a határozat megsemmisítését azzal az indoklással, hogy a fennálló törvények értelmében törvényhatóságok a tulajdonukat képező javakat csak nyilvános árverésnek adhatják el vagy bérbe. A közigazgatási tábla a helytartóság képviselőjének érvelését erősítette meg és Nagyvárad tanácsának megtámadott határozatát megsemmisítette.

FILM KÉSZÜL A TOLDI-TRILOGIÁBÓL. Budapestről jelentik: Az egyik magyar filmgyártó cég többszáz ezer pengő költséggel filmet készít a Toldi-trilogiából. A címszerepre most egy parasztlányt keresnek.

Halálozás. Szénásy Gyula nyug. városi gépész 76 éves korában meghalt. Temetése április 14-én délután 5 órakor lesz a Haller-kápolnából.

Az oradeai Római Katolikus Legényegylet kitűnő műkedvelői a jövő vasárnap adják elő a Richelieu című színművet, a legényegylet dísztermében. Az előadás ismertetésére még visszatérünk.

ISMET LEHET VÁLTANI KÜLFÖLDRE VASUTI JEGYEKET, DE UTLEVELEL KELL IGAZOLNI AZ IGÉNYLÉST. Bucurestiből jelentik: A CFR vezérigazgatósága közleményt adott ki, mely szerint a „Romania” turisztikai társaság Wagon Lits menetjegyjárdái ismét eladhatnak külföldi vasuti jegyeket, azonban a jegyigénylést érvényes román útlevéllel kell igazolni. A külföldi vasutjegyek ára a CFR hivatalos valutaárfolyama szerint fizetendő.

Bizottság a hadbavonultak családjainak segélyezésére. Timisoara-Temesvár. Saját tud. A város a hadbavonultak családjainak segélyezésére bizottságot alakított. A bizottság elnöke Baran Coriolan dr főpolgármester, volt belügyi alminiszter. A bizottságban, valamint a városrészek szerint alakított albizottságokban megfelelő szerep jutott a katolikus papságnak is. A központi bizottság tagja Unterwöger Lotár dr kanonok papneveldei rektor a belvárosi albizottság elnöke Plesz kanonok-plébános, az erzsébetvárosi albizottságban helyet foglal P. Kerl Norbert szalvatoriánus-rendi plébános, a jözsefvárosiban pedig Wetzi György hittanár, a Sonntagsblatt szerkesztője. A városrészenként alakított albizottságok az egyes telekíróságokon működnek; ezeknél történik a jelentkezés és ezek az albizottságok bonyolítják le a segélyezés technikai részét.

ROZEMBERSZKY GYULA NYUGALMAZOTT ESPERES-PLÉBÁNOS HALÁLA. Mint részvétellel értesülünk Rozemberszky Gyula micskei esperes-plébános aki nyugalomba vonult után hosszabb ideig Magyarországon élt. A napokban Budapesten 81 éves korában elhunyt. Április 11-én temették Budapesten, a Kerepesi-feltemetőben.

Az Építő Iparos Szövetség műkedvelői ma, vasárnap, április 14-én este 6 órai kezdettel az egyesület helyiségében (Nagyvárad, Alexandru-u. 13. szám), előadják Jakobi: Sybill című operettjét. Előadás után tánc.

Férfi-zarandoklat Radnára. Timisoara-Temesvár. Saját tud. A Máriaradna-férfizarandokló egyesület elhatározta, hogy ezidén május 5-én — vasárnap vezeti a szokásos férfizarandoklatot a kegyhelyre. A minden hónap első vasárnapján esedékes zarandoklók-miséjét errevaló tekintettel május 5. helyett már április 28-án délelőtt fél tizenegy órakor tartják az Irgalmasok templomában. A szentmisét Wégling János apátkanonok, az egyesület elnöke mondja.

ÁPRILIS 15-ÉN KEZDŐDIK A NYÁRI ÓRAREND A KERESKEDELMI VÁLLALATOKNÁL. Bucurestiből jelentik: A munkügyi minisztérium rendeletét adott ki. Eszerint a kereskedelmi vállalatoknál a nyári órarend április 15-én kezdődik és szeptember 15-ig tart.

Földindulás. Oradea-Nagyvárad. Saját tud. Ma, vasárnap este 9 órai kezdettel kerül színre a Református Kulturpalotában a nagyszablatú műkedvelők előadásában Kodolányi János hatalmas színműve, a Földindulás. Az előadás előtt Arday Aladár nagyszablatú esperes mond bevezető beszédet. A nagyvárad Református Férfiszövetségek a vasárnapi előadás jövedelmét a sokgyermekes édesanyák támogatására fordítják. Az előadás iránt városszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Csendélet az íróasztalon.

AZ ÁRVIZ MIATT BESZÜNTETTÉK GIURGIU FELÉ A PETRÓLEUMSZÁLLÍTÁST. Bucurestiből jelentik: A vasut vezérigazgatósága úgy intézkedett, hogy további rendelkezésig beszünteti a Giurgiu felé való petróleumszállítást, mivel az áradások és a Duna vízének emelkedése miatt egyelőre szünetel a kikötő petróleum-tankjainak töltése.

Letartóztattak egy hírhedt templombetörőt. Bucurestiből jelentik: A fővárosi rendőrség letartóztattott egy hírhedt templombetörőt Gheorghie Vlasceanut, aki a főváros számos templomában tört be és ürítette ki a perselyeket s vitt el értékes tárgyakat.

ALBOTEANU LETARTÓZTATÁSABAN VÁRJA MEG BÜNPÖRÉNEK FÓTÁRGYALÁSÁT. Bucurestiből jelentik: Al. Ionescu vizsgálóbíró tegnap közölte Victor Alboteanunul és társaival a propagandaügyi minisztériumban elkövetett csalások ügyében folyó büntető eljárásban elkészült vádiratot. A vádirat Alboteanun kívül még három gyanúsítottal: C. Vasilescuval, Mihai Mirceaival és Petre Godreanuval szemben tartja fenn a vádat, míg négy gyanúsítottat vonatkozólag megállapítja, hogy nincs ok az ellenük megindított eljárás folytatására. A vádirat intézkedést tartalmaz arra, hogy a négy vádlott közül kettő, Alboteanu és Vasilescu letartóztatásban várják meg a főtárgyalást, míg Mihai Mircea és Petre Godreanu, akiket már április 4-én szabadlábra helyeztek, nem őrizet alatt fognak bírálék előtt állani.

Gépkocsibaleset érte Uray István titkos tanácsost. Budapestről jelentik: Péntek délután gépkocsibaleset érte Uray István titkos tanácsost, a kormányzó kabinetiroda főnökét. Uray Suppán Kornél gazdasági főtanácsos társaságában gépkocsin a Gellérthegy aljában haladt, amikor egy teherautó nekifutott a gépkocsinak és feltaszította a járdára. Az összeütközés következtében Uray zúzódásokat szenvedett és elvesztette eszméletét. Megsérült Suppán és a gépkocsivezető is. Urayt és Suppánt a sebészeti klinikára szállították. Urayt a klinikán ápolják utitársát pedig, akinek sérülése könnyebb természetű, lakására szállították.

Temetés. Erdeli Mihály 77 éves korában Szentandrás községben meghalt. Temetése április 14-én délután 2 órakor lesz a szentandrás temetőben. (Caritas.)

AZ ÉPÍTŐIPARI MUNKÁSOK CÉHEBE TARTOZNAK AZ ÁCSOK. Timisoara-Temesvár. Saját tud. A munkakamarához megérkezett a munkügyi minisztérium április 23-án kelt 21097. számú rendelete, amely szerint az ácsokat kivonják a famunkások céhéből. Az ácsok ezentúl az építőipari munkások céhébe tartoznak.

Ha influenzája van, gondoskodjék arról is, hogy gyomra és belei a természetes „Ferenc József” keserűvíz használatával által gyakran és alaposan kitisztítsanak. Kérdezze meg orvosát.

Az aknába zuhant diszletfestő halála miatt lemondott a bolgár nemzeti színház igazgatója. Szófiából jelentik: Wladimir Taney, a bolgár nemzeti színház igazgatója lemondott állásáról, mivel színházában halálos szerencsétlenség történt. Pencso Georgiev, híres bolgár diszletfestő hat méter magasságból belezuhant egy felvonó-aknába és szörnyethalt. A lemondott igazgató kijelentette, hogy lemondása a legkisebb elégtétel, amellyel a szerencsétlen családnak tartozik.

PLÉBÁNOS URAK FIGYELMÉBE! Kereszük római katolikus Kanyó Ferenc és ref. Baranyi (Baranyai) Sára házassági anyakönyv-onatát. Valószínűleg Szatmár- vagy Szilágy-megye valamelyik plébániáján kötöttek házasságot 1847—1852 között. Az anyakönyvi kivonatot kérjük Parochia Catedrali Rom. Cat. Oradea. Bulv. Bucurestilor No. 3. címre küldeni. A költségeket azonnal megtérítjük.

Olaszországban előreláthatólag felemelk a tranzitforgalom szállítási költségeit. Rómából jelentik: Az olasz korporációs minisztérium elhatározta, hogy az utóbbi időben bekövetkezett drágulások miatt az összes fizetéseket és béreket fel fogja emelni a követelményeknek megfelelően. A fizetés és béremelés minden bizonnyal maga után fogja vonni annak szükségességét, hogy az olasz tranzitforgalomban a jelenlegi kikötői illetékeket, illetve költségeket ennek megfelelően szintén felemelje. Ennek az esetleges emelésnek aránya és hatálybalépése azonban még nem ismeretes.

RADIO

VASÁRNAP, APRILIS 14.

Rádió Románia, Rádió București. 9.30 Vallásos óra. Istentisztelet közvetítése a patriárhatusi székesegyházból. Szentbeszédet mond Dumitru Cristescu. 11.30 A rádió szimfonikus zenekarának hangversenye. Közvetítés az Ateneu-ból. 13.00 Időjelzés, vizállásjelentés. 13.02 Victor Predescu zenekarának hangversenye. Énekel Ion Lucian. 13.20 Időjelzés, látványosságok, művészeti, kuiturális és sporthírek. 13.30 Victor Predescu zenekara folytatja hangversenyét. 14.00 Hírek. 14.20 Victor Predescu zenekara folytatja hangversenyét. 14.50 Rádióhírek, hirdetések, különböző közlemények. 15.00 Gazdasági hírek, gazdasági tanácsadó. 15.15 Az állam órája keretében: 1. Alexandru Lascarov Moldoveanu: Beszélgetés a falusiakkal. 2. Levél a határra. Ileana Bratutianu hangjátéka. 3. D. Andronescu előadása a kukoricavetéséről. 16.16 Katonai előképzés híradó. 16.30 Változatos zene. (Hanglemezek.) Rádió Románia. 17.15 A román-olasz válogatott labdarugómérkőzés közvetítése Rómából. Rádió București. 17.15 A Munka és Jókép órája. Rádió Románia és Rádió București. 18.15 Időjelzés, időjárásjelentés. 18.17 A 21-ik gyalogezred zenekarának hangversenye. 19.00 A hét. 19.17 Tánccselezetek. 20.02 Sporteredmények. 20.05 Eugen Herovanu előadása a régi moldvai kastélyokról. 20.25 Petre Munteanu énekel. 20.45 Hírek. (I.) 21.00 Szinielőadás. 22.10 Hírek (II.) Sporteredmények. 22.30—24.00 Változatos könnyű zene. (Hanglemezek.)

Budapest I. 9. Ébresztő. Hanglemezek. 9.45 Hírek. 11. Egyházi ének és szentbeszéd a Belvárosi főplébániatemplomból. A szentbeszédet Bilkei Ferenc mondja. 12.15 Evangélikus istentisztelet a Prédikál Nagy Miklós. 13.20 Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 13.20 Magyar Imre cigányzenekara. 14.45 Hírek. 15. Olasz szerzők hanglemezei. 16. Mezőgazdáknek. 16.45 Iliczky László szalonzenekara. 17.30 A vas és acél gyártása. Kulhay Gyula dr. előadása. 18. Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 18.15 Clementis Klára zongorázik. 18.45 Udvartartás Budán. Horváth Henrik dr. előadása. 19.15 Budapesti Hangversenyzenekar. 20.10 Sporteredmények. 20.15 Hírek. 20.25 Kétezeréves falépcsőkön Herculanumban. Megyeri Ella előadása. 20.50 Farkas Jenő cigányzenekara. 21.10 Ércnél maradandóbb. Versek. 21.40 Gitár-est. 22.40 Hírek, időjárásjelentés, sporteredmények, hírek szlovák és ruszin nyelven. 23.10 Toki Horváth Gyula cigányzenekara. 24. Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 6.30 Tánccselezetek. 1.05 Hírek.

HÉTFŐ, APRILIS 15.

Rádió Románia, Rádió București. 12.00 Időjelzés időjárásjelentés, gazdasági és egészségügyi tanácsadó. 12.10 Román zene. (Hanglemezek.) 13. Román dalok. (Hanglemezek.) 13.20 Időjelzés, látványosságok, művészeti, kulturális és sporthírek. 13.30 Grigoras Dinicu zenekarának hangversenye. 14.00 Hírek. 14.20 Grigoras Dinicu zenekara folytatja hangversenyét. 15.00 Rádióhírek, hirdetések, különböző közlemények. Rádió Románia. 19.00 Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02 Irodalmi krónika. 19.17 Román énekesek, könnyű román zeneszámokkal. 19.50 Hírek magyar nyelven. Rádió Románia, Rádió București. 25.00 Radu Patru-lia előadása a nagy utazások irodalmáról. 20.25 Aria Florescu kisasszony román dalokat énekel. 20.45 Hírek. (I.) 21.00 A rádió hangverseny zenekara, az A. C. T. énekkar közreműködésével román szerzők munkáit adja elő. Vezényel. Th. Rogalszki. 22.10 Hírek. (II.) Sporthírek. 22.30 Emilia Gutianu énekel, George Enescu darabjaiból. 22.45 Román dalok és táncok. (Hanglemezek.) 23.45 Hírek francia, német, angol és olasz nyelven.

Budapest I. 7.45 Ébresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Hanglemezek. Utána: Étrend. 11. Hírek. 11.20A szorgalom városa. Radomszky Mihály dr. előadása. 11.45 A betű és a könyv. (A nyomtatás ötszázéves jubileuma.) Koppány István előadása. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13. Harangszó. Időjárásjelentés. 13.10 Rendőrzeneke. 13.40 Hírek. 14.20 Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30 A rádió szalonzenekara. 15.30 Hírek. 17.15 Diák-félóra. 17.45 Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 18. Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 18.15 Tánccselezetek. 18.40 Norvég emlékeim. Lamács Lujza előadása. 19. Lakatos Vince és Lakatos Gyula cigányzenekara. 19.20 Édes anyanyelvünk. 19.50 A magyar föld drámája. Dóry Béla előadása. 20.15 Hírek. 20.25 Hangversenyismertetés. 20.30 Hangverseny a Nemzeti Zenede 100 éves évfordulóján. 21.30 Előjárulat 1815-ben. Marschalkóné Őszi Kató előadása. 22.40 Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és ruszin nyelven. 23.10 Pertis Jenő cigányzenekara. 24. Hírek német, olasz, angol, francia és eszperantó nyelven. 0.25 Hanglemezek. 1.05 Hírek.

KEDD, APRILIS 16.

Rádió Románia, Rádió București. 12.00 Időjelzés időjárásjelentés, gazdasági és egészségügyi tanácsadó. 12.10 Változatos német zene. (Hanglemezek.) 13.20 Időjelzés, látványosságok, művészeti, kulturális és sporthírek. 13.30 A Kreutzer bé-

csi együttes. Énekel Franz Tóner. 14.00 Hírek. 14.20 Válogatott részletek Kálmán, Millöcker, Leo Fall és Lehár operettjeiből. (Hanglemezek.) 19.55 Hírek magyar nyelven. Rádió Románia, Rádió București. 20.05 Egyházi zene. 20.25 Gabriel Maruja énekel. 20.45 Hírek. (I.) 21.00 A rádió szimfonikus zenekarának hangversenye. Régi zene. 22.10 Hírek. (II.) Sporthírek. 22.30 Könnyű német zene. (Hanglemezek.) 23.00 Válogatott német operarészletek. (Hanglemezek.) 23.45 Hírek francia, német, angol és olasz nyelven.

Budapest I. 7.45 Ébresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Hanglemezek. Utána: Étrend. 11. Hírek. 11.20 Gróf Nyáry Krisztina. Irta Eörssy Julia dr. Felolvasás. 11.45 Divattudósítás. 12.10 Vízjelzőszolgálat. 13. Harangszó. Időjárásjelentés. 13.10 Zongora és hegedűszámok. 13.40 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés, időjárás és vizállásjelentés. 14.30 Lakatos Flóris és fia cigányzenekara. 15.30 Hírek. 16. Arfolyamhírek. 17.10 Asszonyok tanácsadójá. 17.45 Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18. Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15 A 2. honvédegyalozred zenekara. 18.40 Édes anyanyelvünk. 19.05 Az író és a nyomda. Schöpflin Aladár előadása a könyvnyomtatás 500 éves jubileuma alkalmából. 19.30 Nicola Cvejics, a belgrádi Opera tagja énekel. 19.55 Az ipari munkaközvetítés. Magasházy Béla előadása. 20.15 Hírek. 20.25 Farkas Béla cigányzenekara. 21.10 A hegyek éneke. Hangjáték. 22.40 Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és ruszin nyelven. 23.10 A rádió szalonzenekara. 24. Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 0.20 Lovászi Ferenc cigányzenekara. 1.05 Hírek.

SZERDA, APRILIS 17.

Budapest I. 7.45 Ébresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Hanglemezek. Utána: Étrend. 11. Hírek. 11.20 Érvényesülés és életkor. Felolvasás. 11.45 Vuklán Isten kapujában. Felolvasás. 12. Vízjelzőszolgálat. 13. Harangszó. Időjárásjelentés. 13.10 Hanglemezek. 13.40 Hírek. 14.20 Időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30 Az 1. honvédegyalozred zenekara. 15.30 Hírek. 16. Arfolyamhírek. 17.15 Gyermekdelután. 17.45 Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18. Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15 Suki Tóri cigányzenekara. 18.55 A nemzet iskolája. Möriz Zsigmond előadása. 19.15 A rádió szalonzenekara. 19.35 Édes anyanyelvünk. 20.15 Hírek. 20.25 Az Operaház előadásának ismertetése. 20.30 Az Operaház előadásának közvetítése: Márta. Vigopera. 21.25 Kültügyi negyedóra. 22.15 Hírek. 23.10 Hírek szlovák és ruszin nyelven, időjárásjelentés. 24. Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20 Tánccselezetek. 10.5 Hírek.

Rádió Románia, Rádió București. 12.00 Időjelzés időjárásjelentés, gazdasági és egészségügyi tanácsadó. 12.10 Válogatott francia operarészletek. 13.20 Időjelzés, látványosságok, művészeti, kulturális és sporthírek. 13.30 Könnyű francia zene. 14.00 Hírek. 14.20 Válogatott francia operarészletek. 15.00 Rádióhírek, hirdetések, különböző közlemények. Rádió Románia. 19.02 Művészeti krónika. 19.17 Margareta Capeleanu asszony hegedűn. Th. Rogalski zongorakíséretével. H. Favier szonátáiból játszik. 19.50 Hírek magyar nyelven. Rádió Románia, Rádió București. 20.00 Dr. Aurel Voina előadása a bőtről és a diétáról. 20.20 Francia zene. Énekel Constantin Stroeescu közreműködik a Rádió hangverseny zenekara. 20.45 Hírek. (I.) 21.00 A rádióhangverseny folytatása. 22.10 Hírek. (II.) Sporthírek. 22.30 Változatos és könnyű francia zene. (Hanglemezek.) 23.45 Hírek francia, német, angol és olasz nyelven.

Az oradeai mozgóképszínházak műsora:

DORIAN: GORILLA.
APOLLÓ: NYUGATI SZÖVETSEGESEK

Jegyezzünk bónókat a hadsereg felszerelése érdekében

A hadsereg fenntartása nagy költségeket igényel. Mindenki jegyezzen hadfelszerelési kötvényeket. Naponként d. e. 9 és fél 2 között és d. u. 4—7 óra között a Banca Națională, az összes nagyobb bankoknál, a Posta-takarékpénztárnál s a pénzügyigazgatóságokon lehet kötvényeket jegyezni, ahol rendelkezésre állanak a szükséges nyomtatványok.

Ez a legelőnyösebb államkölcson, amely 4 és fé százalék kamatjövédelmet hoz. Aláírni lehet 5 vagy 3 évre. Hat hónap után kifizetésre kerül az aláírt összeg egyötöde (vagyis minden ezer leies kötvény után 200 lei), három, vagy öt év után pedig a lejegyzett összeg teljes egészében.

A hat hónap múlva fizetésre kerülő ötödérszet s a lejárt szelvénytel bármilyen állami tartományi, vagy községi adót ki lehet fizetni.

Akinek a lejárt előtt szüksége van pénzre, zálogba helyezheti a kötvényeket a Nemzeti Banknál, amely azonnal kifizeti az érték 70 százalékát. A kötvény ettől függetlenül tovább kamatozik.

• A kritikus életkorban reggelként éhgyomorra egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz régés-régóta bevált kitűnő hatású házi-szer, amely állandó használatra is igen alkalmas. Kérdezze meg orvosát.

SZÍNHÁZ

A színházi iroda közleményei

— **Vasárnapi előadások.** Vasárnap négy előadás lesz a színházban. Déléltől 11 órakor matij-nén, olcsó helyárrakkal Az obsitos daljáték, délután 3 órakor szintén olcsó helyárrakkal Lehár operettje a Drótostót, Katona Böske énekesnő föléptével, délután 6 órakor rendes helyárrakkal a Dalol a Volga nagyoperett, míg este 9 órakor Csepreghy Ferenc örökbecsű népszínművének, a Sárga csikónak lesz felújító előadása teljesen új szereposztásban, új betanulással. Rendes helyárrakkal.

— **Sárga csikó.** Teljesen új betanulásban mutatja be az együttes Csepreghy Ferenc örökbecsű népszínművét, a Sárga csikót Szabadkai József operett együttese vasárnap este 9 órai kezdettel. Ez az előadás egyik csúcsteljesítménye a társulatnak, melynek főszerepeit Urmóssy Magda, Mátrai Rózi, Homm Pál, Jenei János, Némethy István, Végh József, Szabadkay Miklós, stb. alakítják.

— **Hétfőn délután 5 órakor Szőkik az asszony** olcsó helyárrakkal, este 9 órakor pedig Jenei-Szőcs Ervin operettje a Kék nefelejcs van a színház műsorán teljesen új betanulásban, rendes helyárrakkal.

— **A Thalia prózai együttesének két napos vendégjátéka.** Szerdán és csütörtökön este mutatja be a Thalia kiváló prózai együttese Sommer-set Maugham világhírű világsikerű vigjáték újdonságát Fenség fizetke-et Harsányi Zsolt ragyogó fordításában. A vigjáték az utolsó évek legnagyobb színpadi sikere. A rádió már kétszer közvetítette ezt a nagyszerű művet így érthető az az érdeklődés, amely a darab iránt megnyilvánul. A főszerepeket a prózai együttes legjobbjai játsszák szerdán és csütörtökön este. A szerda esti előadás 16. számú premier bérletben lesz megtartva. — Csütörtökön délután 5 órakor Feleség. Bókay vigjátéka van műsorán Fényes Alice, Haáz Jolly, Kovács György és Nagy István felléptével, olcsó helyárrakkal. — Jegyek már válthatók ezekre az előadásokra is a pénztárnál.

HETI MŰSOR:

Szombat este 9 órakor román előadás.
Vasárnap déleltől 11 órakor matij-nén: **Obsitos** (Olcsó helyárrakkal.)
Vasárnap délután 3 órakor: **Drótostót.** (Olcsó helyárrakkal.)
Vasárnap délután 6 órakor: **Dalol a Volga.** (Rendes helyárrakkal.)
Vasárnap este 9 órakor: **Sárga csikó.** Csepreghy népszínműve. Rendes helyárrakkal.
Hétfő délután 5 órakor: **Szőkik az asszony.** (Olcsó helyárrakkal.)
Hétfőn este 9 órakor: **Kék nefelejcs.** (Jenei-Szőcs Ervin operettje.)
Kedd délután 5 órakor: **Vadvirág.** (Olcsó helyárrakkal.)
Kedd este 9 órakor: **Dalol a Volga.**
Szerda este 9 órakor a Thalia prózai együttesének vendégjátéka: **Fenség fizetek.** Világsikerű vigjáték újdonság. A legnagyobb színpadi és színpadi siker. Premier bérlet 16. szám.
Csütörtök délután 5 órakor: **Feleség.** (Olcsó helyárrakkal.)
Csütörtök este 9 órakor: **Fenség fizetek.** (Mádsodszor.)

— Jegyek a fenti előadásokra már válthatók a színház elővételi pénztáránál naponta déleltől 11—1-ig és délután 4—8-ig.

ORBÁN BALÁZS HALÁLÁNAK FÉLSZÁZADOS ÉVFORDULÓJA

Irta: BIRÓ LAJOS

Báró Orbán Balázs tévedései, botlásai ellenére is egyike a Székelyföld legnagyobb, legkiválóbb férfiainak. Székelylengyelfalva községben 1829. február 3-án született és Budapesten 1890. április 19-én halt meg. Atyja báró Orbán János, anyja Knechtel Eugenia volt. Anyai ágon görög vér gyűlt ereibe. Középiskolai tanulmányait a székelyudvarhelyi római katolikus főgimnáziumban végezte, ahol tagja volt az intézeti Mária Kongregációnak. A Székelyföld leírásában, tanulmányával kapcsolatban, a Hargita alatti kis székely városról a következő kegyeletes szavakat írta:

„Kedves és kegyelt nekem e pont, a Székelyföldnek, szép hazámnak anyavárosa, mert itt végeztem tanulmányaimat, lellem kiképződésének, a szellem ébredésének itt van kiindulási pontja, itt szívtam lelkembe azon lángérelmet, melyet emberi nyelven honszeretnek, a lélek legdicsőbb irányaszmócjének neveznek, itt tanultam meg honom múltját, itt ismerkedtem meg annak magához ragadó nagyszerű történelmével, itt fogamzott meg az eszmével egyidejűleg a hon- és szabadságszeretnek éltém irányát meghatározó dicső érzete.”

Főiskolai tanulmányait meg se kezdhetette, mert a középiskola elvégzése után szüleivel együtt Konstantinápolyba ment anyai nagyanja látogatására és az örökség átvételére. Az örökség körül hosszantartó per keletkezett s közben itthon kiűtött az 1848/49-iki szabadságharc s így egy ideig nem térhettek vissza hazájukba. Mit tett tehát a 18 éves ifjú? Hozzáfogott a tapasztalatok gyűjtéséhez, tanulmányozni kezdte a keleti népek életét, művészetét és történetét. Beutazta Palesztinát, Szíriát, Arábiát, Egyiptomot és Görögországot. Tapasztalatairól mindenütt nagy gonddal Naplót vezetett és ennek alapján írta meg később Utazás Keleten című hat kötetes munkáját. Utazása közben megismerkedett a színes arab regekkal s azokat Kelet tündérvilága címmel lefordította. Kelet beutazása után ellátogatott Francia- és Angolországba is, ahol tudását, tapasztalatait még jobban kibővítette. Tizenkét évig volt távol hazájától s ez alatt különösen azoknak az időknek emléke vésődött mélyen a szívébe, amelyeket Görögországban, a szabadság és a demokrácia szülőföldjén töltött. Ott telt meg keble azzal a forró idealizmussal, ami aztán élete végéig irányította népe javára szolgáló értékes, közhasznú munkálkodását.

Férfikora küszöbén, 1859-ben tért vissza megint hazájába, hogy munkás életét mint Udvarhelyszék ideiglenes főjegyzője, mint Kolozs megye főjegyzője, majd pedig Marosvásárhely (1871), Székelykeresztúr (1872—1881) és a biharmegyei Berettóújfalú képviselője (1881—1890) és mint író fájának és annak a földnek szentelje, amelyet hazatérésekor áhítatos muzulmánként csókolt meg. Ebben a csókban benne volt egész programja, benne életének nemes hivatása. Hogy ezt az elhivatást betöltse, 1862-től 1867-ig beutazta a Székelyföldet s ennek eredményeképpen kiadta a Székelyföld leírása című hat kötetes munkáját, ezt a beces földrajzi, történelmi és néprajzi könyvet, amelynek egyre ritkuló és keresett példányait ma is igazi lelki gyönyörűséggel olvassuk. Az említett munkákon kívül kiadta országgyűlési beszédeit hat kötetben, beces adatokat szolgáltatott a Magyar Népköltési Gyűjtemény I—III. kötetéhez, megírta Torda város monográfiáját s írt igen sok történelmi, nép- és földrajzi tárgyú cikket a szépirodalmi lapokba és folyóiratokba. Nagyarányú írói munkásságának elismerésül a Magyar Tudományos Akadémia 1887-ben tagjai sorába választotta. Székét „A székelyek származásáról és iotézményeiről” szóló történelmi tanulmányával foglalta el. Halála után az akadémiában az emlékbeszédet Jakab Elek történetíró mondotta róla. Kiemelte, hogy Orbán Balázs írói és közéleti szereplésének egyedüli célja az volt, hogy „a székelységet maga magának meghesülésére, saját értékének helyes felismerésére megtanítsa, hogy kötelességtudó, nemesen törekvő, becsületesen munkálkodó polgárokká tegye.” Ennek a célnak megvalósításában saját maga járt elől jó példával s ama jelszavának, hogy mindent a néppel és a népért, tettei adták meg a súlvos nyomatokat. Bár főrangú

származású volt, a bárói címet nem használta, mert úgy gondolkodott, hogy az egyes embernek az értékét nem a cím, hanem a népéért önzetlenül végzett munka adja meg. Igazi áldozatrakész lélek volt, aki a fővárosban képviselőkorában kenyerét is megosztotta a szegény székely egyetemi hallgatókkal. A keresztúri unitárius gimnáziumnak nagy alapítványt tett s végrendeletében a Szejke-fürdőnek és borvizének díjmentes haszná-

HA ELJÖN Ő...

(Egy régi Püspöklátogatásról. Mailáth püspök emlékének.)

Most letérlöm a port a képzelet
kis szószékéről két melegő szárnyal.
Igy várja a szív azt, akit szeret.

Ha eljön és elénk ül csöndesen
— én körülveszem őt ezernyi arccal
és szavait mint széd füllel lesem.

Szeretném írni mind, amit cseveg,
ő „csevegésnek” hívja e beszédet,
pedig szebb, bölcsőbb igék nincsenek.

De a tekintetem akkor lehull
a papirosra — és nem nézhetem
jóságos arcát mozdulatlanul.

Nem várhatnám, hogy szemem összeér
az ő jóságos két arany szemével —
és le nem mondok erről semmiér!

ERŐSS ALFRÉD

tát szülőfaluja katolikus papjainak örök időkre biztosította s tövisi birtokát az Erdélyi Közművelődési Egyesületnek hagyományozta, amelynek megteremtése körül Bartha Miklóssal sokat fáradozott.

Holttemét 1890. április 19-én bekövetkezett halálakor Budapestről a Szejkefűrdőre szállították és április 21-én ott a Székely Mózes-féle vendéglő közelében temették el nagy gyászompával. Később a hamvakat átszállították a fürdővel ellentétes oldalon épült sírboltba. Ez a sírbolt is idők folyamán megrongálódott s a nagy férfiú csontjai a koporsó elkorhadása következtében szétszórtan heverték. Erre a szomorú körülményre Tompa László, a mély érzésű költő, a Székely Közélet nevesen gondolkodó szerkesztője hívta fel a figyelmet 1920. év őszén s egyben gyűjtést is indított a nagy halott csontjainak újból való eltemetése céljából. — A kegyeleti tény végrehajtását a székelykeresztúri unitárius főgimnázium vállalta magára. Az újraeltemetés 1921. június 19-én délelőtt 11 órakor történt meg a vármegyei hitvallásos középiskolák, a társulatok és hivatalok képviselői s a város közönségének impozáns részvételével. A cserefakoporsóba zárt csontokat a régi kriptá közelében ásott sírban helyezték örök pihenőre. Az egyházi szertartást Bölönyi Vilmos lelkész végezte s a nagy székely alakját Szentmártoni Kálmán unitárius főgimnáziumi tanár rajzolta meg emlék-

beszédében. Tompa László költő a székelységet az Orbán Balázst megillető nagy tartozás törlesztésére, nagy művének jobb időben való új kiadására hívta fel.

Hátra volt még az új sírnak kerítéssel és méltó emlékoszloppal való ellátása. A kerítést és síremléket Haáz Rezső kollégiumi tanár művészi tervei alapján az unitárius egyház készítette el. A székelystílusú, kopjafás síremlék ünnepélyes felavatása 1932. május 22-én ment végbe a vármegyei hitvallás középiskolák tanulóinak részvételével. Az avatóbeszédet Nyírő József írta, mondotta s Tompa László alkalmi ódáját Báthori Margit szavalta. Az új sírkert faragott fejfáján ez a felirat olvasható:

„Székelyföld! A Te leghivebb fiad

Nyugszik itt. Nyugtasd, míg a kürt riad!”

A nagy székely születésének százados évfordulóját 1929 február havában az Udvarhelymegyei Magyar Párt és Székelykeresztúr s vidéke kegyeletes emlékünnepekkel ülte meg. A keresztúri Kaszinó, mely a kiváló férfi emlékének a leghűgesebb ápolója, a százados évforduló alkalmából „Ki volt Orbán Balázs” címmel ismerető füzetet adott ki Bányai János tanár szerkesztésében. Kegyelettel áldozott a Székelyföld ragyogó tollú leírójának az Erdélyi Múzeum Egyesület is, amikor az 1937. évi vándorgyűlése alkalmával Jodál Gábor dr rendezőbizottsági elnök hatalmas koszorút helyezett a sírra, ezalagján ezzel a felirattal: Orbán Balázsnak hálás megemlékezéssel és kegyelettel az E. M. E.

És most április 21-én, a nagy férfiú halálának és temetésének félszázados évfordulója alkalmából az Udvarhelymegyei Magyar Népközönségi Tagozat rendezésében, országos jellegű ünnepély lesz a parlamenti magyar csoport részvételével, amikor is leleplezik azt a márványemléktáblát, amelyet a Szejkefűrdőn annak a háznak falába illesztettek, ahol Orbán Balázs a Székelyföldet ismertető műveit írta. Az emléktábla leleplezése után megkoszorúzzák a sírt és este műsoros ünnepélyt tartanak.

Az ünnepség részletei ezek:

Április 21-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor gyülekezés Székelyudvarhely város sétatérén s onnan kivonulás a Szejkefűrdőre, ahol fél 12 órakor kezdődik az emléktábla leleplezése. Énekel a farcádi dalárda, Tompa László alkalmi költeményét szavalja: Barra Gizike, az emléktáblát leleplezi gróf Teleki Ádám képviselő. Az emléktábla leleplezése után a sír megkoszorúzása. A sírnál énekel a székelykeresztúri unitárius főgimnázium énekkara, imát mond Pál Dénes unitárius lelkész s ezután következik a koszorúk elhelyezése.

Az esti ünnepély műsora ez:

1. Énekel a Székely Dalegyelet.
2. Ünnepélyt megnyitja: Bíró Lajos, a Magyar Népközönség kulturális szakosztályának elnöke.
3. Alkalmi óda. Irta és szavalja: Khell István tanár.
4. Székely nóták. Éneklé B. Solyom Edit, zongorán kíséri Bányai Éva.
5. Ünnepi beszéd. Mondja: Tavasz Sándor református püspökhelyettes.
6. Székely fonó. Bemutatják a kecsetkisfaludiak Kiss István ref. lelkész rendezésében. (10 perc szünet.)
7. Kodálydalok. Előadja a Sámbeüsti-szombatfalvi dalárda.
8. Szaval: Péter János országgyűlési képviselő.
9. A székely lakodalom egyes részletei Orbán Balázs leírása alapján. Előadják a kecsetkisfaludiak.
10. Zárszóit mond: Filó Ferenc dr képviselő.

Az ünnepségre az engedélyezése érdekében megtették a szükséges lépéseket. Akik eszálásra igényt tartanak, ebbeli szándékukat jelentseék a Magyar Népközönség irodáján Odorheiu, Piata Regina Maria 5.

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros középpontjában fekszik.
Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel.
(Központi fűtés, hideg-meleg folyóvíz, telefon, stb.)
Polgári szálló — polgári árak!

— Túlzott hiúságom — mint az alábbi eset bizonyítja — nem egyszer a legkellemetlenebb helyzet elé állit.

Beállit hozzám a napokban régi barátom és fölényes nyugalommal kezdi:
— Te ügyebár író vagy?
— Hát talán van némi jogom annak tartani magamat.

— Akkor rendben van . . . Félóra múlva indulnunk kell a helybeli filatelisták nyilvános diszgyűlésére.

— Kiknek a diszgyűlésére?
— Ej, hát a filatelistákéra. Reményem, tudod, kik azok a filatelisták?

Kevésbé híu ember a helyemben bizonyára így jelelt volna: Nem, halvány sejtelmem sincs, kik a tagjai ennek a rejtélyes társaságnak. Én cheyett sértődötten mordultam barátomra:

— Micsoda hang ez? Csak nem akarsz vizsgáztatni? Reményem, nem tartasz annyira műveletlennek vagy korlátoltnak, hogy ne tudnád, kik a filharmonikusok!

— Filatelisták, nem filharmonikusok!

— Attól függ, hol . . . Például a biszkajai-öböl vidékén filharmonikusoknak mondják őket. Ez egy olyan . . . tájszó.

— Szóval: jössz?

— Mit keresnék én ott?

— Hát . . . kérlek . . . te fogod mondani az ünnepi beszédet az orosz írók nevében.

— Mire való ez? Különben is . . . nem tudok beszélni.

— Ugyan . . . baj is az. Te különben is oroszul mondd el az ünnepi szónoklatot, a jelenlevő külföldi vendégek viszont egyetlen szót sem tudnak oroszul. Tiszta udvariasság. Különben is már megígérted, hogy vállalod a szónoklatot.

— Hogy a csudába jutott eszedbe ígéretet tenni az én nevében? Vedd tudomásul, hogy ezekben sincs elmentni arra a gyűlésre.

Kérlek, ez teljességgel lehetetlen. Vállalnod kell! Már a műsort is kinyomattuk s a te neved is rajta van . . . Nézd, mi az neked? Semmi. Pár szót mondasz a filatelizmus jelentőségéről és feladatairól s azzal kész . . . No, hamar, öltözz!

Kész lettem volna ott helyben meghalni, semhogy beismerjem, hogy halvány sejtelmem sincs róla, kik azok a filatelisták. Csak ilyenkor érzik igazán az ember, mennyire nélkülözhetetlen a megbízható lexikon . . .

— Csak pár percig várjál, — hadartam ideges türelmetlenséggel, — halaszthatatlanul sürgős ügyben kell telefonálnom valakinek. Azonnal jövök . . . Rohantam telefonálni.

— Halló! 137—22? Maga az Pjotr Szemjonovics? Jónapot . . . jónapot! Hogy van, hogy van? Hogy mi újság? Képzelve, filatelista lettem!

— Nos . . . gratulálok.

— Igen? . . . Köszönöm. Mégis mit szól hozzá? Helyesli?

— Miért ne? Valamikor magam is szenvedélyes filatelista voltam.

— No és azután . . . mi történt?

— Furcsa kérdés. Mi történt volna? Felhagytam vele.

— Nem vett jól az egészségednek?

— Ugyan, mi köze ehhez az egészségnak?

— Gondoltam, hogy a túlságos megerőltetés . . .

— Miféle megerőltetésről lehet itt szó? Inkább szórakoztató . . .

Micsoda ravasz fickó! Ha akarna se tudna határozatlanabban beszélni.

— Pjotr Szemjonovics! Mint tapasztalt filatelista adhatna nekem néhány hasznos tanácsot.

— Miféle tanácsot akar tőlem? Vegyen magának egy albumot és kezdje el.

— Mit kezdjek el?

— Ej, hát a gyűjtést.

Forgott velem a világ. Gyűjtést kezdjek? Mi lehet az a talányos foglalkozás vagy szórakozás, amelyhez album kell? És kiknek a javára gyűjtsek?

Nehéz sóhajjal tettem le a kagylót s utána felhívtam egy másik számot.

— Vaszilij Jevgenyics? Van szerencsém! Kedvesem, szeretném kikérni az ön véleményét a filatelistákról . . .

— A filatelistákról? Egytől egyig bolondok . . . Igenis, ez az elmebajnak egy bizonyos fajtája.

— Valóban? De reményem . . . nem közveszélyes?

— Hát mit mondjak? Az én fiam például egészen megbomlott. Már aludni se tud az albumja nélkül.

— Furcsa! És ön?

— Hát mondja, mit tehetek vele? De a vége, azt hiszem, mégis az lesz, hogy egyszer alaposan elnadrágozol.

— De hiszen amint hallom, a filatelistáknak egyesületük is van?

— Valamennyit meg kellene botozni.

— Vajjon mi lenne, ha a rendőrség megtudná? . . .

— Nem értem a kérdést. Mi köze ehhez a rendőrségnek? . . . De Isten vele, hívnak . . .

Ez volt az egész, amit sikerült a filatelistákról megtudnom.

Mikor visszamentem, barátom már útrakészen állott.

— Gyorsan, gyorsan . . . Nehogy elkéssünk. Nagyon kellemetlen volna, nem illik külföldi vendégeinket megvárakoztatni.

— Hidd el, jobb lenne, ha te mondanád az üdvözlőbeszédet. Én meg egyszerűen végighallgatnám . . .

— Ugyan, ki kíváncsi az én szónoklatomra? Én vagyok a kiváló író vagy te? Ugy-e te? Ergó neked kell beszélned.

— De én nem igen ismerem ezt az egész . . . izét.

— Nem baj . . . Néhány közhelyet mondasz és kész. A hallgatók nem is tudnak oroszul. Csak pár szót, hogy a köteles udvariasságnak eleget tégy.

Hej, mennyivel könnyebb egy halálraítéltnek!

Kiviszik a vesztőhelyre, lenyisszentik a fejét és kész. Tovább semmi gondja. Nekem mennem kell a vesztőhelyre és ki tudja micsoda szegyes következik utána . . .

Mikor a terembe léptünk, a közönség lelkes tapsal fogadott. Én kissé félszegen meghajolva, siettem leülni.

— Maradj állva, — lökött oldalba a barátom. — Éppen végszóra jöttünk. A te beszéded következik.

— Talán már elkéztünk.

— Dehogy . . . Nézd, az elnök már át is adta neked a szót. Kezdd már!

Keserves sóhajjal álltam fel s közben úgy éreztem magam, mintha jéghideg vízbe kéne fejest ugranom.

— Mélyen tisztelt hölgyeim és uraim . . . —

kezdtém érthető szorongással. — Engedjék meg, hogy üdvözöljem önöket annak az orosz irodalomnak a nevében, amely Puskint, Gógolyt és Csehovot adta az emberiségnek . . . Nem érzem feladatomnak, hogy a filatelisták céljait önök előtt ismertessem, de nem hallgathatom el, hogy a magam részéről a filatelistákra, mint a kultúra munkásaira mindenkor őszinte tisztelettel nézek fel . . . (Általános brávó és barátom viharos helyeslése.)

Mi a filatelizmus általában? Ez a foglalkozás semmiben sem marad mögöttes más tisztes foglalkozásnak. S én a magam részéről feltétlenül többre tartom a filatelistákat, mint a kokaincsempészeket és általában . . . Ars longa, vita brevis, — mint a nagy Newton mondta. (Viharos tetszés.)

Nekibátorodom és kezd jökdövel lenni. Félfüllel ugyan hallom barátom dühös sziszegését:

„Megbolondult? Mit beszélsz itt össze-vissza? De én rendületlenül folytatom:”

— Nincs szebb az ifjúságnál, noha a csendes, békés öregségnek is megvan a maga szépsége. Éppen ezért azt kívánom, hogy éljünk mindnyájan, amíg csak meg nem halunk . . .

Ez utóbbi szavakat patetikus hangon dörögtem s a terem csak úgy rengett a kitörő tapsorkántól. Barátom gyilkos pillantását éreztem hátamon, ezért, óvakodtam attól, hogy felé forduljak.

— És ha még folytatni akarom, ki kell jelenem, hogy a filatelisták, miután albumot szereztek maguknak, gyűjteni, perselyezni kezdenek. A rendőrségnek azonban szerencsére ehhez semmi köze, mert hiszen a filatelisták valójában egytől egyig csendes bolondok. (Ugy van! Ugy van! — hallatszott a helyeslés, barátom hangja ellenben szerencsére nem hallatszik, de érzem, hogy az eszméletlenség környékezi. Most már mindegy.)

Dagesztán szédítő szakadékaiban, fent a Nyéva partján és lent Gruzia kék ege alatt gyönyörű a tavasz . . . Csak Jupiter szappant használjunk, énekelte a szépséges leányzó . . . Ne igyunk forralatlan vizet! Kihajolni veszélyes! . . . És végül, ha a mélyen tisztelt elnök úr tekintete nem emlékeztetne a sültalra, beszédem végeztével baráti csókkal illetném. Vigyázatok tehát az albumra és gyűjtsetek, engem pedig hagyjatok békén, mert én a vad Kaukázus fia vagyok és a tőrrel kitűnően tudok bánni! Befejeztem!

Viharos éljenzés és dörgő tapsvihár volt a válasz. Én azonban, látva fenyegető arccal közeledő barátomat, lemondtam a további ünnepeltetésről s igyekeztem a kijárat felé.

Barátom csak a harmadik utca sarkán ért utól.

— Megállj te! Te, te . . . hát elment az eszed?

— Ugyan mire valók ezek a nagy szavak? — kacagtam. — Hanem . . . áruld el végre, kik azok a filatelisták?

— Ó, te alávaló! Hát nem tudod? A bélyeggyűjtőket nevezik így . . .

— Ahá, most már mindent értek, de . . . bevallom, ha hamarabb tudom, akkor se sokat módosítottam volna szónoklatomom.

Berényi László fordítása.

„Magyar Nők Lapja”

Szépirodalom.

Művészet.

Divat.

Modern kézimunka és gyermeklap melléklettel, megjelenik havonta háromszor. E pompás kivitelű legegység magyar folyóirat, új és kiváló írók és írók ragyogó sorát hívta meg, hogy tolluk és tehetségük tűzét állítsák a magyar család, a magyar otthon és a magyar nő szolgálatába.

A „Magyar Nők Lapja” bensősége barátja minden családjának, segítő társa és irányítója minden magános nőnek és ifjú hölgyek gondolkodásának.

A hit és tiszta szellem vezeti a „Magyar Nők Lapja” hasábjain megjelenő nagyzerű írógárdát, amely Papp Jenő, kiváló író és a rádió közkedvelt krónikása irányítása mellett még Harsányi Zsolt, Zilahy Lajos, Kodolányi János, Bóka János, Ignác Rózi, Nyirő József, dr. Hosszu Zoltán (színművész és kiváló humorista), Hunyady Sándor, Babay József, K. Lányi Piroska, Hóry László és Nyiri László kiváló erők munkáival fogja gyönyörködtetni olvasóit.

Regényei meglepőek és versei mindig a legjobbak. Ajándék akciói továbbra is teljes mértékben folytatódnak.

A „Magyar Nők Lapja” vezetősége becsülettel igyekszik beváltani minden szavát hogy megteremtse a tisztesség, a szépség és a költészet csodálatos egyégét a társadalom részére.

Megrendelési hely

TÖRÖK JÁNOS Oradea, Cașuța postája 47.

Látogatás a rajnai arcvonalon

ahol pillanatnyi nyugalom van és békés cserekereskedelem folyik az ellenséges katonák között

Egy svájci lap berlini levelezője az alábbi érdekes cikket közli a rajnai arcvonalon tett látogatásáról.

A kehli hídfőnél vagyunk. A strassburgi székes-egyház fenséges körvonalai rajzolódnak a láthatáron; az előtérben pedig az elzászi fővárosnak csaknem egészen a Rajnáig érő bérkaszárnya-tömbjei állanak zárt ablakokkal, mereven, élettelenül. Az innenső oldalon, szorosan a Rajna német partja mellett egy cellulóza-gyár kéménye füstölög, mellette toronnyal, amelyet még egyetlen lövedék sem ért, pedig tűzérési megfigyelő állásnak rendkívül alkalmas. Mindenütt ennek a különös, beszámíthatatlan, visszafojtott háborúnak a légköre terjeng, ami a „politikának más eszközzel való folytatása”, és ami gúnyt űz mindabból, amit a tábornokok valamikor a hadiskolában tanultak.

Két hídfő mellett farkasszemel néz az ellenség

Mikor a franciák októberben felrobbantották a Rajna-hidakat, megkímélték mégis azt a két, egymás mellett lévő, nagyrékű hidat, amelyek Kehli városát Strassburggal kötik össze. Az egyik az országúti, a másik a vasúti forgalom lebonyolítására szolgál. Az utóbbinál az elmozdítható részt, amely rendes körülmények között a hajókéményeknek nyújt szabad teret, eltávolították, úgyhogy itt semmi meglepetés sem fenyeget. Az országúti hidját pedig német oldalon több méter vastag, homokszákból és deszkafalakkal álló torlasz zárja el s ugyanilyen óvintézkedés látható a francia oldalon is. Egymástól mindössze háromszáz méternyire lobognak a két hídfő vasívein a háromszínű és a horogkeresztes zászlók. Éjjel-nappal örök vigyáznak itt, arcukat a kémlelő réshez szorítva. S ha riadót vernek, három másodperc alatt a láthatatlan gépfegyverek egész sora borítja el golyózáppal a hidat és egy perccel később a nehéztűzérési rettentő hangversenybe fog. De nem történik semmi és a napok, hetek, hónapok csendben telnek el.

Egyetlen lövést hallottunk az egész frontszakaszon

A Rajna mentén, mindkét oldalt, gyékényfalak alkotnak kezdetleges, de jól bevált kulisszákat, amelyek az ellenség elől elzárják a látást a legelső védelmi vonalakra. Közöttük a cementtömbök, amelyek a parttól csak néhány méter magasságra, de szélesen elterjedve emelkednek ki, hogy a folyam átkelésének minden kísérletét már csirjában elfojtsák. Kehliből, német részen, ezeknek a kis betonszörnyetegeknek megszakítatlan, hosszú sorát láthatja az ember. Legnagyobb részük gépfegyverekkel, de egyesek ágyúkkal és különleges fegyverekkel vannak felszerelve. Ezzel szemben francia oldalon csak két ilyen betontömb látható. Különös látványt nyújt az egyik ilyen betontömb mellett egy hatalmas deszkafal ezzel a felírással:

„Itt franciák vannak”

A méteres betűkkel mázolt felírás a tréfás, kötekedő kérdés- és feleletjátéknak egyik részlete; ami a két parton, franciák és németek között hónapok óta sok katonahumorról folyik és amelynek során a németek mindig megkérdézik a túloldal harcosaitól: nem érkeztek oda angolok?

Valahol elhangzik egy fegyverlövés, ami azonban válaszként marad s azért még erősebben érzékelteti a csendet, melyben csak a Rajna zúgása érezhető. Egyébként ez volt az egyetlen lövés, amelyet Isteiner Klotz és Karlsruhe közötti hosszú barangolásunk alatt hallottunk. Ezen a frontszakaszon a több mint hat hónapja tartó háború

alatt a tűzérési még sohasem lépett működésbe.

Német részen Kehli az egyetlen nagyobb Rajnamenti helység, amelyből a lakosságot eltávolították. A Rajnára néző kehli villanegyed utcáit lövészárkok hasogatják; sok helyen a pincéket kis erődökké képezték ki lövészárkokkal és lövésekkel. A város be-

A „nyugati védőfal” és a „Siegfried-vonal” elnevezése meglepésztő

Ha szakavatott vezetés mellett végigbarangolunk a Rajna-síkságon és a Fekete-erdő csatlakozó területein, fogalmat nyerhetünk az erődítések hálózatáról, amelyek avatatlan szemeknek fel se tűnhetnek. A „nyugati védőfal” és a „Siegfried-vonal” elnevezések meglepésztők. Ennek a védelmi övezetnek egyáltalában nincs összefüggő jellege. A német védelmi művek szétszórtan vannak elhelyezve, több mint negyven kilométeres mélységben. Az akadályok és a záróerődök raffiniált összeállítására épült ez a fal, amelyek tűzhatása minden harcászati fontos pontot pásztázni tud. A páncéllások hatalmas beton védelmi műveikkel mélyen a földbe vannak süllyesztve és a legkülönbözőbb mód-

Ot évig szenvedtem rettentő gyomorgörcsökben...

és talán még ma is beteg volnék, ha nem szerettem volna tudomást a kiváló GASTRO-D. orvosról, írja nekünk Crisán József, București, Str. Tăbăcari 18. És valóban az amerikai gyógynövényből készült GASTRO-D. a gyomor-, máj-, epe-, vese- és bélmegbetegedéseket megszünteti, még akkor is, ha ezek már nagyon előrehaladott állapotban vannak. Orvosok is ajánlják.

GASTRO-D. kapható gyógyszerárakban és drogériákban vagy postán megrendelhető 150 lei utánvét mellett Császár E. gyógyszeráránál, București, Calea Victoriei 124.

Járatánál nagy plakát figyelmeztet: „Aki fosztogat, az halálbüntetéssel lakol.” De nincs is egyetlen ház sem, amelyet bár a legesekélyebb károsodás érte volna. Az első tűzvonalban fekvő pályaudvar továbbra is működik és a cellulózagyár munkásai minden este nagy nyugalommal indulnak el innen az arcvonal mögötti levej éjszakai szállásaikra.

szerekkel palástolva. És itt-ott, apró részekből, nehéztűzérési gépfegyverek kis csőnyílásai sötétlenek. A helységek bejáratánál a páncéllások tarka kioszkokkal színes reklámfeliratokkal vannak álcázva, máshol a nyílt mezőn pástorkunyhók alatt rejtőzködnek. A Rajna-síkság majdnem minden faluját köröskörül drótkadályokkal, erődszerűen kiépített veremekkel erősítették meg; távolabb lazán egymás hegyén hátán fekvő és drótvérennyel összekötött vasgerendák, cövek és egyéb építmények képeznek akadályokat a tankok előnyomulásának megállítására. Ugyanezt a célt szolgálják a vízzel telt, széles és mély árkok, áthatolhatatlanná téve a védelmi övezetet.

Agyú-kolosszusok a Fekete-erdőben

Rendkívül meglepők a nehéztűzérési állások, amelyek az álcázó művészet valóságos diadalai. Sehol semmi áruló tünet. S egyetlen intésre rejtett fedezékeiből a lövészokhoz rohan a légénység s a következő percben óriási ágyúcsövek tornyosulnak elő s máris okádják a tüzet. Minden ilyen nehéztűzérési állás gázbiztos fedezékkel, külön villanyművel van ellátva, vízvezetékkel, telefonfelszereléssel; mélyen a fedezékekben élelmiszerkészletek, több emeletes lakóhelyek a légénység számára és természetesen hatalmas lőszerraktár, amelyben a gránátok nagy tömegben halmozódnak fel. Már egészen mélyen a Fekete-erdőben találjuk a legnehezebb ágyúkat; mind megannyi kolosszusok, amelyek már szabad ég alatt állanak s csak fák, bokrok és gallyak védik a repülőket ellen őket.

Hétköznapi élet a Rajna-vidéken

De a védelmi művek útvesztői közt a front mögött, sőt néhol egészen az első vonalakig tovább folyik a Rajna-vidéken az élet, mintha nem is lenne háború. Vonatok érkeznek és indulnak, a téli fagy elmúltá óta menetrend szerinti pontossággal. Rheinwileren haladunk át, amely fecskefészekként épült a Rajna partján. A kémények békésen füstölögnek és a gyerekek iskolatáskaikkal a hátukon szaladgálnak az utcákon. A felső Rajna mentén

lévő káliumművek teljes üzemmel dolgoznak. De ugyanúgy működnek a szembenlévő elzászi oldalon a villamosművek is, amelyek egész Elzászt és Észak-Franciaországot egy részét villamos árammal látják el. A Rajna völgye itt egészen összeszűkül. S a német közszállítási vonatok végtelen vagonláncolatai szorosan a határ mentén robognak el.

Isteiner Klotz sziklaüregeiben, amelyeket 1914 óta valóságos kis Gibraltárrá építettek ki, erődítő csapatok munkálkodnak. Ide már nem engedik be a látogatót. E hatalmas tömb alján páncélművek koszorúja fut körbe. Közvetlenül a Rajna partján azonban mégis betérünk egy páncéltoronyba, amelynek védőcsapata ezidőszent egy századosból, két altisztből és 18 legényből áll. Vaslétrán jutunk fel a toronyba, ahol két forgatható gépfegyver csövei merednek ki a kupola réseiből. Az ellenség számára az egyetlen lehetőség az itt harcoló védelem megtörésére: beletalálni a gépfegyverek csőnyílásába, ami kétségtelenül ritkán fordulhat elő. S lent bombabiztos kazamaták kályhákkal, villanyvilágítással, szellőztető készülékekkel, telefontal és rádióval. Még mélyebben lőszerraktárak, élelmiszerkészletek, két alvóhely, kis fülkék, egy nagyobb étkező. Minden a lehető legnagyobb helymegtakarítással, hogy elférjen a ropant betonfalak köpenyge alatt.

Folytonosan új záróerődök épülnek

Az egész folyó mentén állandóan új és új záróerődök épülnek. Az eredeti építési tervzet csak 12 ezer páncéltorony készítését irányozta elő s ez a szám 1939-ben 17 ezerre emelkedett. A betonműveket a futóárkok bonyolult rendszere köti össze, amelynek elágazásai egészen a Rajna partjáig lefutnak. Homokhalmok és bokrok között itt-ott egy tankelhárító vagy egy alacsony röppályájú ágyú leselkedik. A sok kilométer hosszúságban húzódó gyékényfalak mögött szüntelenül folyik a bújós-kázás, a védelmi művek továbbépítésének szívós és

állandó munkája. Három méter mély árkokat ásnak, amelyekben ellenséges gránátoktól megóvott kábelvezetéseket helyeznek el. A birodalmi munkaszolgálat barna egyenruhájú csoportjai túrják fel a talajt, hogy új és új fedezékeket, záróműveket készítsenek. Másutt utászcsapatok lövészárkokat, kávasutakat, ösvényeket építenek. „A nyugati védőfal sohasem lesz kész” — mondotta egy magasrangú tiszt, aki ezzel a védelmi övezet soha véget nem érő kiegészítésére és tökéletesítésére utalt.

„Bujjatoztató, mert vendégünk van”

A rajnai arcvonal egy másik szakaszához, a legnyugtalanabb ponthoz érünk, ahol — Altenheimnél — mintegy tíz kilométernyi kiterjedésben minden látható ok és cél nélkül rövid, heves gépfegyver- és fegyvertűzpárbajok újulnak ki minduntalan, az itt 250 méter széles Rajnán át. Látésóval könnyen ki lehet venni a túloldalra álló házak

HOTEL CORVIN BUDAPEST
VIII. Csokonai-utca 14 Nemzeti Színháznál.
Családi szálloda a város szívében
Újjonnan berendezve. Közp. fűtés, hideg-meleg
folyóvíz. Egyágyas szoba P. 5, kétágyas P. 6.

cserepfedelein a német golyók becsapódásait. Sokkal békésebb a helyzet Wintersfeldnél, ahol a franciák által felrebbantott híd a Rajnába csúngeti acél-alkatrészeit. A híd romjain kis ügyességgel még áttornászhatja magát az ember egyik partról a másikra, ami kedélyes bratyizásokra, kölcsönös katonalátogatásokra, néha pedig valóságos cserekereskedés kialakulására nyújt lehetőséget. Néhány héttel ezelőtt a franciák egy levágott tehenet hoztak át, amiért rádiókészüléket kaptak cserébe.

A franciák nyílt lötéren át tíz német tiszt társaságában sétát tettünk a híd épen maradt részén. Anélkül, hogy a legcsekélyebb bajunk esett volna. Egy hadnagy harsány hangon kiáltotta át a franciáknak: „Bújjatok elő, mert vendégünk van!” és a német legénység vidám jódlizással és hangos harmonika-hangversennyel támasztotta alá a felszólítást. Az eredmény azonban ezúttal egészen szerény volt: Csak két francia katonát jelent meg a túldoldalon, akik lassan közeledtek a hídfőhöz...

De mesélik, hogy karácsony estjén a német

Gyógyítható-e a tüdőbetegség?

Mindazok, akik asztmában, tüdőcsúcs-, vagy légcsőhurutban, szédülésben, tüdőkatarrusban, idült köhögésben, állandó rekedtségben és nathalázban szenvednek, mindezek teljesen ingyen és portómentesen egy tájékoztató könyvet kapnak, több ábrával, Dr. Guttman orvos szerkesztésében: „Sind Lungenleiden heilbar” (Gyógyítható-e a tüdőbetegség) címmel. Irjon egy levelezőlapot (8 letes bélyeggel) alantí pontos címre: **PUHLMANN & CIE, BERLIN 847, Müggelstrasse 25—25 a.**

hídfő egyik tornyára karácsonyfát szereltek fel, amelyet fényzórókkal világítottak meg s a fát németek és franciák ünnepi hangulatban vették körül.

Néha az álcázó gyékényfalak mögött futbalozó katonák körvonalai látszanak és a kedélyes frontélet ezer más jele hat át egyik partról a másikra.

Ha békének nem is nevezhető ez, — háborúnak sem. A rajnai arcvonal látogatója előtt komoly kérdések merülnek fel a bizarr jelenségek láttán.

nagyobb figyelemmel foglalkoznak a problémával. A tenuívái még renkívül sok ezen a téren, de máris számos érdekes megfigyelés áll az érdeklődők rendelkezésére. Így ma már kétségtelen, hogy a növények fejlődését, természet sokkal jobban befolyásolják a körülöttük élő növénytársak által kiválasztott anyagok, mint eddig gondolták. Itt legelőször a gyökérkiválasztást kell figyelembevenni, de ezenkívül a levelek, ágak, a kéreg váladéka is bizonyos körülmények közt a legnagyobb befolyással lehet. A növények ezenkívül, mint ismeretes, gázalakban is választanak ki anyagot, vagyis illatoznak. Az illat hatását vizsgálva arra a feltűnő eredményre jutottak, hogy egyes illatok világosság-nál előmozdítják, sőtétben hátráltatják ugyanannak a növénynek fejlődését.

A cserepes növényeink is szeretik a társaságot. Az elmondottakra nézve már ablakban tenyésztett növényeinknél is érdekes jelenségeket figyelhetünk meg. Nem egyszer az a benyomásunk, mintha egyik-másik cserepes növényünk unatkoznék, kedvetlenül állna a helyén; csak vonatva, keservesen fejlődik, hoz egy-egy soványka levelet. Am azonnal vidámabban tenyészik, nagyobb kedvvel növekszik például a gögös pelargonium, ha neki megfelelő életközösségre élhet, például, ha melléje néhány igen szerény, de nyilvánvalóan nagyon rokonzenves tyúkhúr- vagy kékvirágú linária- (len-) bokrocskát ültetünk. A kaktusztenyésztők már régen tudják, hogy különösen kicsiny, fiatal növények sokkal jobban nőnek, ha közös edénybe többet ültetünk belőlük, mintha csak egyet-egyet. Így van ez sok más növényvel is. Kertészek megfigyelése szerint nem egy beteges növény gyógyul meg, ha mellé egy-egy apró sedumot (varjúhaj) telepítünk ugyanabba a cserépbe. Próbáljuk csak meg s valamelyik kedves növényünk köré gyűjtünk állandó kis társaságot, néhány finomgyökerű, kevés helyre és táplálékra szoruló „rokonzenves”, szerény növényből s már rövid idő múlva meglátjuk, mennyivel életteljesebb képe lesz az egész cserépnek. Fontos, hogy a föld lazítását, tisztántartását a kis vendégek körül is éppoly gondosan végezzük, mint a gazdanövény körül. A növényeknek ez a rokonzenves társaságszeretete magyarázza meg részben, miért nőnek megfelelő életkörülmények közt helyesen összeállított cserepes virágcsoportok oly feltűnő jól faladikákba ültetve. A növénytársaságok — éppennygy, mint az embercsoportok — különben is több előnyt élvezik az együttélésnek: biztonságban, védettebben állnak helyükön, a föld nedvessége arányosabban oszlik meg és tovább tart, mintha egyedül élnek. Jól érzik magukat évenként és a tradeszkanciák, természetesen kellő ápolás mellett.

A KERTEK TITKA

Érdekes jelenségek, sajátos egyéniségek a növénytársadalomban. Társadalom? Egyéniségek? Nem sok kissé a megtiszteltetésből ilyesmit emlegetni a néma, helyhez kötött, akarátának érvényt szerezni nem tudó növényvilággal kapcsolatban? Hangot adni, beszélni a növények igaz, nem tudnak. De hiszen ez jól is van így. Mert ki tudja, mit kellene különben tőlük hallanunk nekünk, embereknek, akik üdülést keresve a szabad természetben szívünk örömeinek úgy adunk kifejezést, hogy vad kezekkel támadjuk, tépjük, gyökerestől szakítjuk ki a leghájosabb, leggyöngédebb, védtelen kis vadvirágokat?! Akik aszfalt-burkolat alá zárjuk a fák elágazó gyökereit, vagy akik Isten áldását: az emberi élet fenntartására szánt táplálékot: kenyérmagot, kávé önző használatából elégetjük, holott millió és millió éhenhaló embertársunk életét menthetnők meg vele?! Hogy csak valamit említsünk a növényvilág méltán panaszra váró sérelmeiből. Hogy a növények nem tudnak hajlamaiknak, akartuknak gyorsan érvényt szerezni? Szerencsénkre mind a mellett a növényvilág úgy egyedeiben, mint jelenségeiben sokszor meglepő hasonlóságot mutat az emberi társadalomhoz.

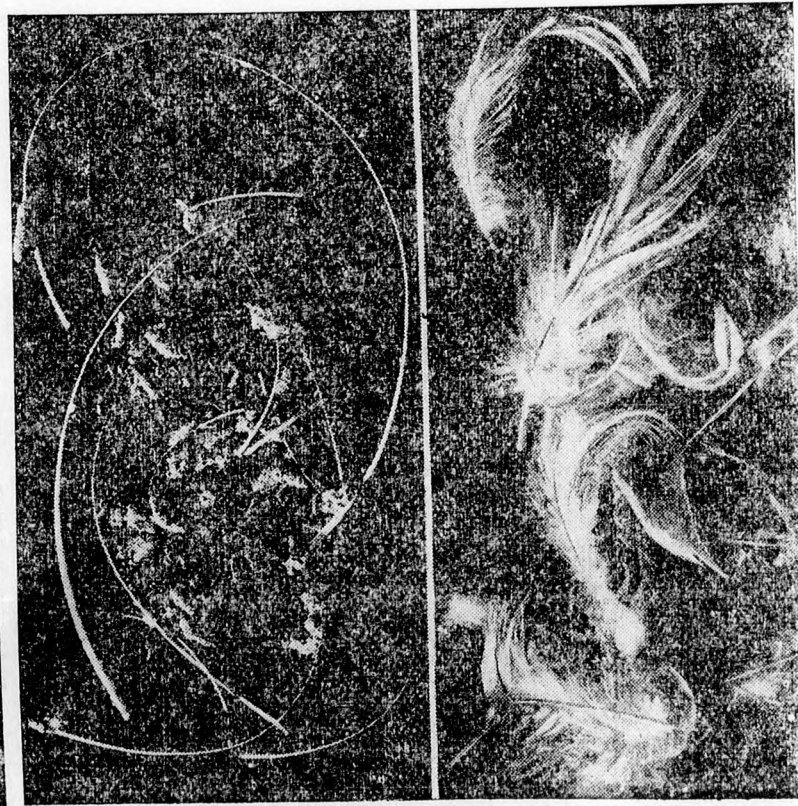
Barátok és ellenségek. Annak, aki személyes érdeklődésből vagy hivatásánál fogva hosszabb időn át intenzív figyelemmel kíséri a körülötte élő, mesterségesen tenyésztett meg vadon növényvilágot, föltétlenül észre kell vennie, hogy a növények közt is van rokonérés és ellenszenv, van kedélyesség, barátság és van ellenségeskedés. Vannak növények, melyek segítik, támogatják egymást s életüket kölcsönösen boldogabbá, eredményesebbé teszik, míg más növények a tönkretűnésig a pusztulásig menő élethalálharcot folytatnak egymással. Itt nem a közönséges értelemben vett gyomokról van szó, sem a kúsnónövényekről, melyek a túlszűrt őserdőben a létért való küzdelemben mindent befutnak, átfonnak, a gyöngébb növényekre gyilkos öleléssel, hanem egyszerűen azokról a növényekről van szó, melyeknek bőségesen van helyük ugyanazon a szántóföldön vagy ugyanabban a kerti ágyban és mégis satnyulnak, pusztulnak,

mert közelükben „ellenszenves” növénykollégák élnek.

Ilyen például a vadon növe kis árvácska esete. A búzaföldeken alig-alig látni belőle, de ha más évben, ugyanarra a helyre rozstot vetnek, azonnal megjelenik az árvácska is és pedig nagyszámmal, bár a talaj az időjárás, a trágyázás, szóval a külső életkörülmények ugyanazok maradtak. Ez a sokszor megfigyelt sajátos jelenség nem lehet csak véletlen játéka — mondották a szakemberek és csirázató kísérleteket végeztek, hogy az okot felderítsék. Az eredmény meglepő volt. A kísérleti talajon, ahová csupán árvácska-magot vetettek, 10—20 százaléka kelt ki a magvaknak, ahová rozstársaságban vetették, ott 100 százaléka (!) s ahová búzával vetették az árvácska-magot, ott alig mutatkozott csirázás.

A növény-társaság befolyással lehet a termékenységre is. A szőlőtő nem szenvedheti a közönséges euphorbiát (kutyatej). A hatás a második évben mutatkozik: a szőlőtő, ha euphorbia él a közelében, nem hoz virágot, tehát gyümölcsöt sem. Ez a jelenség a legnagyobb jelentőséggel bír a szőlőtermelésre annál is inkább, mert az euphorbia nem viszozza a szőlőtő iránta érzett ellenszenvét s mivel — éppennygy, mint a szőlőtő — a napos, tisztántartott domb- és hegyoldalokon szeret élni, előszeretettel telepszik be a szőlőskertekbe.

Alig szorul hangsúlyozásra, hogy ezek a növényeknél észlelt barátkozások és ellenségeskedések igen fontosakká lehetnek a termelés szempontjából, azért a szakemberek, tudósok állandóan a leg-

A moly — az otthon elsőszámú ellensége

A moly a nemzetgazdaság első számú közellensége, mert a lárvái által okozott kár évente sok száz millióra rug. Tévedés azt hinni, hogy a moly tisztán a szöveteket és kelméket pusztítja. Fent képpünk igazolja, hogy a moly a tollat is fogyasztja. Egyik oldalon a teljes, ép tollakat látjuk, a másikon csupán a tollszárazakat, amelyeket a moly lárvája már nem tudott elpusztítani. A kelméket, szöveteket, a párnázott bútorokat, függönyöket, terítőket és szőnyeget, valamint a tollakat tartalmazó párnákat ezért a gondos háziasszonyok mindég igyekeznek megóvni a molyoktól s ma már kitűnő molyirtó szerek is állanak ebben a munkában segítségünkre

Asszonyok dolga

Divatlevél

Párizs, talán egyetlen városa a világnak, ahol a divat olyan elfogadott beszédtema, mint akár a politika vagy a művészet. Párizsban a divat nemcsak a nőket, hanem a férfiakat is érdekli. Nemcsak azokat, akiknek a divat kenyeret ad, hanem más foglalkozáshoz tartozókat is. Bizony, Párizsban sokkal gyakrabban fordul elő, hogy a divatszalonokban férfiakat látunk a hölgyekkel a ruhaválasztásnál — mint bárhol másutt.

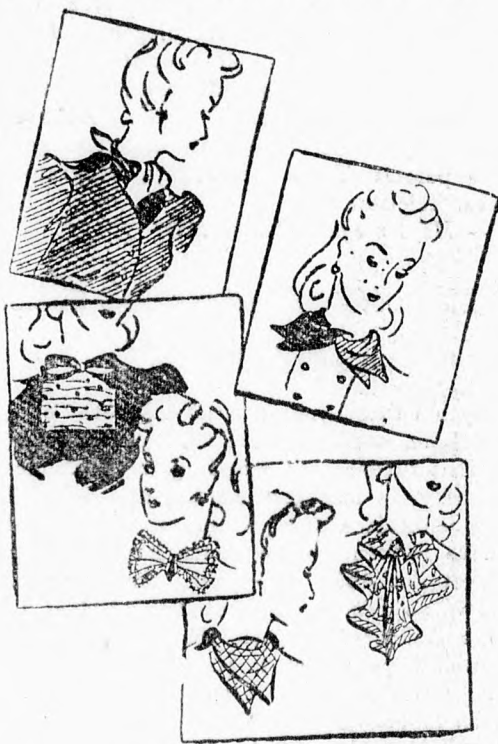
Nem érdektelen, hogy nagyon sokan azok közül a férfiak közül, akik divattal foglalkoznak és jelenleg mozgósítva vannak, a frontról küldenek Párizsba rajzokat, divatötleteket. A francia divatipart valósággal fellelkesítette, inspirálta az az óriási vételek, amelyet az amerikaiak tanúsítottak az első háborús kollekció iránt. Az új divat olyan — mondották az amerikai vásárlók —, mit a férfiak is szeretnek. Semmi excentricitás, sok ötletesség, végtelenül nagy egyszerűség.

A legszűkebb szoknyákat Schiaparelli készítette. Nappali szoknyái közül némelyik olyan szűk, hogy a derékra elasztikus gumipántot dolgoztak, hogy a szoknyába egyáltalán be lehessen bújni. De a szűk szoknya nem általános divat. Bár a tavalyi nagyon bő, erősen harangszabású szoknyák eltűntek, idén még mindig látunk húzott és harangszabású szoknyát igen sok kollekcióban, de főleg Piguetté és Balanciagánál.

A kollekciókban mindenütt találunk néhány érdekes fekete ruhát, amelyet a párizsi nők nemcsak délutánra, hanem vacsorához is viselnek. Ezek között a ruhák között némelyik lehetetlenül csipke derékrésszel van kombinálva, ami különösen este, illetve nagyon előnyösen hat. Fényes szaténból is készülnek ilyen elegáns délutáni ruhák, igen gyakran csipkediszítéssel.

Női zsebkendő, mint ruhadísz

A sötét szövetruha tavaszra rendszerint rászorul egy kis felfrissítésre. Kevés pénzzel, sőt, még anélkül is elvégezhetjük ezt a felfrissítő „operációt.” Próbáljuk meg egyszer apró fehér, vagy csipkés batizst, esetleg színes zsorzett zsebkendőket felhasználni erre a célra. Képecskéket közlünk, melyek ötleteket adnak ehhez az egyszerű művelethez s újabb ötletek is származhatnak belőlük.

Az első képen két különböző színű zsebkendő van egyik sarkánál összekötve, sálszerűen vesszük a nyakunkba és elől a ruha kivágásába tűrjük, ami dísznek is csinos s a hűvös tavaszban melegít is.

A magasabb nyakú ruháknál a két összekötött zsebkendőt ráerősítve viseljük, úgyhogy teljesen elföldje a ruha gallérját. A mélyebb, szögletes kivágású ruháknak aminos díszre, a beráncolt kis petytyes zsebkendő, amit megfelelő szalagra erősítünk

és akár naponta kicserélhetünk úgy, hogy a ruha mindég új díszet kaphat.

A csipkés fehér batizst zsebkendőcskét pillangó formában is felerősíthetjük, meglevő éktünk valamelyikével.

A tarka zsorzett kendő is ügyes díszül szolgálhat. Egyik sarkát bedugjuk a ruhába, oldalt megtűzzük egy éktüvel és a többi része szabadon lebegve, izléses kiegészítője lehet a ruhának. Gallérhoz tűzött szabót is is készíthetünk belőle.

Ilyenmódon számtalan variációban láthatjuk eldivatos díszrel régi ruhánkat is.

Sajtos tojás. Hat tojást a forrástól számítva 4 percig főzünk. Azért csupán 4 percig, nehogy a sárgája túlságosan megkeményedjék. A tojásokat a forró vízből kiszedjük és hideg vízben lehűtjük, azután vigyázva lehamozzuk. A lehamozott tojásokat vajjal jól kikent lábasba vagy tűzálló edénybe rakjuk, 10 deka vajjal eldarabolva rászórunk, izlés szerint megsózzuk, majd 3 deci tejjel öntünk rá és 10 dkg reszelt sajttal behintjük. Tíz percig forró sütőbe állítjuk, hogy a teteje szépen megpiruljon.

Sajtfelújít. Tíz dkg vajból és 7 dkg lisztből világos rántást készítünk. A rántást 3 1/2 deci tejjel főlegedjük, de folytonos keverés mellett, hogy meg ne esomósodjék és addig keverjük, míg újra forrni kezd. Ekkor le vesszük a tűzről és addig keverjük, míg teljesen kihűlt. A kihűlt vajot pépbe egyenként belekeverünk 6 tojás sárgáját, majd 10 dkg reszelt sajtot, végül pedig a 6 tojás keményre vert habját adjuk bele. Jól kivajazott, lehetőleg lecsukható formába beletöltjük az egészet és 1 óra hosszáig vízben gőzöljük. Kivéve a vízből 15 percig forró sütőbe állítjuk, így nem esik össze, ha majd kiborítjuk. A sütőből kivéve azonnal le vesszük a fedőt róla és tálra borítjuk. A legjobb ilyenkor hidegvízes ruhát borítani a formára, mert így könnyen esik ki a felfújt a tálra. A tálban lévő felfujtat 14 dkg olvasztott vajjal öntjük le és megszórjuk hóven reszelt sajttal. Ha van kisebb formánk, a fele mennyiségből is elég 2—3 személy részére. Ha esetleg nincs lezáráható formánk, készíthetjük fazékban is. Perze ez esetben a fazekat fedővel és ruhával borítjuk be és így állítjuk bele a vízzel félig megtöltött nagyobb fazékba s éppúgy gőzöljük, mint a lezáráható formát.

Rántott rakott keltáposzta. A sós vízben megfőtt keltáposztafejeket szitára rakjuk, hogy a víz jól lecspegjen róluk. Ha kihültek, négyfelé vágjuk őket. Minden darabot tojásba szitált morzsába forgatjuk és forró vajban kirántjuk. Tűzálló tálban egy sor vaj, kevés tejfel, rántott kel jön. Tetejére vaj és tejfel kerüljön. Letakarva 15 percre, forró sütőbe tesszük.

Töltött kel. Szép, kemény keltáposztafejeket megtisztítunk, négy vagy hatfelé elvágjuk cikkre és sós vízben puhára főzzük. Azután szitára rakjuk, hogy a víz lecsurogjon róla. Rizst párolunk petrezselymes zsíron. A levesben főtt vagy maradék disznóhúst megdaráljuk és a rizzsel elkeverjük. Zsírtan pirított hagymával, sóval, törött borssal fűszerezük és egy egész tojást ütünk bele, hogy az anyag ne legyen száraz. Egy tűzálló porcellántálat vagy egy tűzálló edényt vajjal kikenuünk, a keltáposztákat a cikkei között megtöltjük a húskeverékkel és szép sorjában a tálba rakjuk. Tejjel leöntjük, vajdarabkákat teszünk a tetejére, zsemlyemorzssával behintjük és forró sütőbe tesszük, amíg teteje megpirul és tálaljuk.

„Székelyes női divat”

Székely női divatlapot indított
Bányai Edit

Minden tekintetben érdekes vállalkozásba kezdett Bányai Edit, Bányai János, a jeles székely geológus leánya, aki Székelyudvarhelyen „Székelyes női divat” címen divatlapot indított, a nemzeti jellegű női ruhák és ruhadíszek szélesebb körben való népszerűsítése érdekében.

Bányai Edit budapesti szaktanulmányai bevégezése után most tért haza Székelyudvarhelyre s új, lényegpótló divatlapja a „Székelység” c. folyóirat kiadásában jelent meg, egyelőre tizenkét oldalon, de már is kitűnő, eredeti rajzok díszítik a lapot, mindenütt a mai női ruhadivat és székely jelleg, művészi díszítő elemek ötletes összhangolásával. Bányai Edit több népművészeti és háziipari kiállításon vett már részt nagy sikerrel s a fiatal iparművész tudása, finom ízlése praedestinálják arra, hogy székely divatlapjával notársadalmunk körében megérdemelt sikert arasson.

A konyha körül

Töltött burgonya maradékhasználatával.

Nyolc darab egyenlő nagyságú gömbölyű burgonyát félig megsütünk. A burgonyát sütés előtt meghámozzuk. Sütés után a burgonya tetejét levágjuk és belsejét kikaparjuk. A kikapart belsejét kevés tejfel feleresztjük és tűzön kevergetve sózzuk. Ezután 2 keményre főtt tojást kockára vágunk, 2 dkg reszelt sajtot, 10 dkg sózott szalonnát kockára vágunk és 10—12 dkg maradék és darált marhahús vagy disznóhúst teszünk hozzá. Mindezt azután a kivájt burgonyába töltjük és a burgonyát 10—15 percre a forró sütőbe tesszük. Sütés közben tejföllel és vajjal locsoljuk és azután tálaljuk.

Töltött zsemlye. Ez nagyon kiadós és jóízű étel és igen gyorsan készíthető el. Vesszünk vizes zsemlyét, személyenként egy zsemlyét számítva. A zsemlyéket kettévágjuk és a belüket kiszedjük. A kivájt félzsemlyéket tojás és szitált morzsában forgatjuk és forró zsírban hirtelen kisütjük, de ne szárítsuk ki. Tűzálló edényben vagy épzománcú lábasba rakjuk a kisütött félzsemlyéket, mindegyikbe egy evőkanál, petrezselymes vajon már előre megpárolt, apróra vágott gombát teszünk, ennek a tetejére ráöntünk egy-egy tojást, megsózzuk, azután meghintjük reszelt sajttal és legfelül még mogorónyi vajat teszünk. Tejjel leöntve forró sütőben 10—15 percig sütjük. Lehetőleg abban a tűzálló edényben, vagy abban a lábasban adjuk fel az asztalra, amiben készült.

Humor -

a divatos női kalapokban

Az idei tavaszi női divat sok furcsaságot produkál, de a legfurcsábbak mégis az újmódi kalapok között találhatók. Már-már azt hittük, hogy a női divat a komoly stílus jegyében fejlődik, de bizony csalódnunk kellett: mert amíg az új ruhák és kosztümök általában szép vonalúakkal nemcsak a női szíveket, de a férfi szemeket is gyönyörködtetik, addig a kétségbeesésre épp elég okot szolgáltatnak — az új kalapok.

Itt van például a kisebb diványpárnára emlékeztető, kerek női kalap, amit szalaggal erősítenek a fejre s legtöbbször félreccapva viselik. Nem kalap ez, még csak fejdísz sem, mert a legszébb arcot is elcsúfíthatja. Nem kevésbé csúnya látvány az aludtjejes köcsögre emlékeztető női kalap, amire még szalag- és tolldíszeket is alkalmaznak, hogy még hajmeresztőbb legyen. Látnunk már megfordított kuglófformát kalapként szerepelni, aztán karima nélküli csendőrkalapot, jókora tollakkal; kosarakat amikben nagyanyaink a kötéshez való pamutot tartották és olyan „turbánokat”, amiket régebben csinos háziasszonyok kötöttek a fejükre — nagytakarítás közben.

A humor érvényesülését tapasztalhatja jó ízlésű ember ezekben az új női kalapokban, csak a jó ízlést nem; s hálá jó ízlésű polgárosszonyainknak, közülök kevesen is hódolnak be ennek a lehetetlen új kalapdivatnak.

Bismarck német kancellár leghíresebb kénköje,

aki a párizsi Elysée-palotában is megjelent

Jeta: Nyicy László

A nők általában két okból kémkedtek: vagy pénzért, vagy lelkes hazafiságból. Az a nagy és híres kémnő azonban, akinek szenzációsan érdekes történetét most ismertetjük, fanatikus gyűlöletből kémkedett Németország javára Franciaország ellen, mert, mint látni fogjuk, a franciák női büszkeségében sérítették meg. Lachmann Teréz pályafutása tehát már csak azért is egyedülálló a női kémek rendkívül érdekes történelmében és így zajos élete és működése egészen rendkívüli érdekfeszítő.

Ez a nő minden bizarrtal meghódítja egész Franciaországot

Lachmann Teréz a 19. század legszebb és legérdekesebb asszonyai közé tartozott, akinek szeméi Bismarck kijelentése szerint „csodás fényben tündökölték”. Termetét egykori hitelt érdemlő leírások „annyira higyzóan keresnünk találták, hogy egyik percben alacsonynak vagy középmetűnek,

a másikban magas, nyúlánknak tünt fel”.

— Ez a nő — jegyezte meg róla III. Napoleon császár — minden bizonnyal meghódítja egész Franciaországot. A francia császár elkor még nem tudta, nem is sejtette, hogy milyen, a franciákra nézve mélyen lealázó körülmények között vonul be majd Lachmann Teréz az Elysée-palotába.

Férjének durvasága elől Moszkvából, ahol tíz évet töltött Berlinbe menekül, ahol rövid idő alatt a „felső tízezer” lábai előtt hever. Kiséretében a születési, szellemi és pénzarisztokrácia egyaránt feltalálható volt, míg később a porosz vezérkar vezető tisztjei is ugyszólván állandó társul szegődnek.

Amikor 1867-ben a német külpolitika arról értesült, hogy Franciaország állami gépezete „akadozik”, Bismarck elhatározta, hogy egy igen intelligens, olyan megbízottat küld ki Párizsba, aki tisztán lát és aki rövid idő alatt számot adhat a francia hadsereg teljesítőképességéről. A választás Lachmann Terézre esett, akit 1876 őszén a „vas kancellár” magához kértetett.

„Németország és Franciaország között előbb-utóbb kenyértörésre kerül a dolog”

November 2-án éjfélkor egy mélyen lefátyolozott hölgyet vezettek a legnagyobb titokban Bismarck elé, aki nyájas hangon így fogadta Lachmann Terézt:

— Vegye le kérem fátylát és kalapját, hiszen — tette hozzá huncutkás mosollyal a kancellár, — hátha nem is a remek Teréz ül velem szemben? Arról van szó, hogy Németország és a franciák között előbb-utóbb kenyértörésre jut a dolog... Hi-reim vannak arról, hogy a francia hadsereg szelleme nem jó... Ön, nemde ért engem? Önre hárul a feladat, hogy itt tisztán lássunk, mindent... Ön gyönyörű, okos, szereti a pénzt is? Nemde, asszonyom?...

De a vaskancellár ez esetben nem jól fogta meg a dolgot! Teréz megvető mosoly kíséretében ezt felelte:

— Bármennyire is megtisztelő excellenciád ajánlata részemre, nem vállalom a feladatot... Lachmann Teréz, bár szegény és becsületes, de... pénzért semmire sem vállalkozom...

Igy az audiencia váratlan rövid ideig tartott és Teréz eltávozott...

A porosz vezérkar vezetőit azonban még fájdalmasabban érintette Teréz eltűnése Berlinből. Amikor pedig megtudták, hogy a szép asszony Párizsban tünt fel, egyenesen Németország elleni kémkedéssel gyanúsították.

Lachmann Teréz azonban a francia vezérkarnak sem kémkedett. Eszé ágába sem jutott! Sőt! Szíve szavára hallgatva, menyasszonya lett a 19. század egyik legnagyobb zongoraművészeinek, egy Hertz Henrik nevű urnak. Itt kezdődött Teréz, de talán azt mondhatnánk, Franciaország sorsának is átváltozás.

„Sajnálom, madame, Ön nem léphet be”

1869-et írjuk. III. Napoleon udvaránál fényes fogadást tartanak, amelyre természetesen Hertz is hivatalos volt. Az Elysée-palota aranyportálja előtt sorjában torpannak meg a szebbnél szebb fogatok és paripák. Egy aranyküllős, remek orosz trappe-rek által vont elegáns fogat áll most meg a bejárat előtt. A keresztbefont karu livrés inas gyorsan leugrik a bakról és feltűnő élénk mozdulattal, mintha sietne, az Elysée-palota portájának orra előtt kinyitja a kocsit ajtaját, amelyből először Hertz száll ki, majd Lachmann Teréz! Aüg léptek

séért... Napoleonnak el kell tűnnie, Franciaország tönkre kell mennie, a francia fegyvereknek végleg el kell múlniuk és a német ágyuk dübörgésének hangjára fel kell hogy riadjon minden francia csecsemő... Mától fogva Önöké vagyok, nagy Bismarck...

E naptól fogva Lachmann Teréz szorgalmasan küldöztette jelentéseit Berlinbe, természetesen a legnagyobb elővigyázatosság mellett és titokban. Berlin és a vezérkar napról-napra tisztában látta, hogy Franciaország egyre hanyatlik, pénzügyei romlanak és hogy hadserege nem elég erős, Napoleon pedig nem törődik a francia kémkedés fejlesztésével és az ellenséges kémkedés megakadályozásával. Lachmann Teréz pedig új életre tált, Jókendvü lett, előkelő francia társaságokat látogatott, sokat halott és látott és meglegedetten dörzsölgette bársonyos kis kezeit. Tudta, érezte, hogy közeleg a bosszu órája, amelyért élt és dolgozott.

Az év végen egy Donnersmarck nevű német gróf érkezett Párizsba, egyelőre mint magánember. Ez a mágnás azzal dicsekedhetett, hogy Párizsban, a Bois de Boulogne utjain az ő lovai és fogatai „vitték a pálmát úgy szépség, mint teljesítőképesség tekintetében.” A francia arisztokrácia megdöbbenéssel látta a ragyogó, elegáns fogatokon a gróf mellett Lachmann Terézt, aki nemsokára menyasszonya lett a grófnak.

Ettől kezdve Donnersmarck gróf is „melegen érdeklődött” a francia hadsereg erejéről, összeállításáról és a császár terveiről. Az időközben diplomatának kinevezett gróf könnyen szerezte meg e fajta értesüléseit, mert hiszen mint diplomata, területen kívüli jogokat élvezett.

Ugy is mondhatnók, hogy a jegyospár hűségeseen végzett kémkedést Németország javára, természetesen Teréz kezdeményezéséből. Amikor a gróf sürgette az esküvőt, Teréz hamiskás mosollyal így nyugtatta meg vőlegényét:

— Csak türelem, kedves barátom! Nemsokára eljön az idő, amikor egy nagy, öröndetes esemény napján kéz a kézben megyünk az oltárhoz...

1870 tavaszán az okos és előrelátó Teréz a Champs Elysée-en egy telket vétetett vőlegényével és erre nemsokára olyan díszes palotát építtetett, aminöröl Párizs leggazdagabb mágnásai sem álmodtak.

Amikor Donnersmarck gróf megkérdezte menyasszonyát, miért éppen itt kellett megépíttetniök a palotát, Teréz megszokott, titokzatos mosolyával felelte:

— Majd meglátja, mon cher!

„Piac a német acélárak részére megteremtve”

Ilyen előzmények után következett: el 1870 július 9-ike, amikor Beneditti, Franciaország követe, Ems fürdőhelyen meglátogatta I. Vilmos porosz királyt és megkérte, ne engedje meg Lipót herceg jelölését a spanyol trónra. A sors különös szeszélye folytán épen e napon kapott Teréz egy csomagot Berlinből, amelynek tartalma 9 darab zászló volt a német színekkel. Teréz ezeket a zászlókat a Donnersmarck-palotába vitette azzal az üzenettel, hogy ezeket tartsák készenlétben... és pár napra rá, július 13-án amikor Bismarck Moltke és Roon tábornokok társaságában ebédelt, a következő tartalmu táviratot kézbesítették neki:

— Piac a német acélárak részére megteremtve, küldemény jöhet. Late. Jól tudjuk, hogy a német „acél” a porosz herceget jelentette, az aláírás pedig Lachmann Teréz.

A német diplomaták és a kémek jól megalapozott munkáját a hadsereg folytatta, szavukat a német lövegek mindent elsöprő dörgése vette át. A német hadseregek megindultak a győzelem útján. Lachmann Teréz pedig egyelőre Sziléziába

be azonban a kapun, egy francia vértestisztt lépett hozzájuk és a zongoraművészt félrevonva, valamit fülébe sugott. Teréz, az asszonyok hatodik érzékével tüstént megneszelte, hogy itt valami „mines rendben” és a tisztől kért felvilágosítást. Ez elég ridegen, csupán ezt mondta neki:

— Sajnálom, madame, ön nem léphet be, parancsom van rá...

E kijelentést drámai jelenet követte: Lachmann Teréz egy pillanatra elsápadt, majd ajkába harapva, de most már lángoló arccal és szemmel végigmérve a tisztet, hangosan ezt felelte:

— Jól van uram! Tudomásul veszem, de — és most jól figyeljen, — nemsokára eljön az óra, amikor Lachmann Terézt itt, mint kitüntetett mamas vendéget fogják fogadni.

Mától fogva Önöké vagyok, Bismarck

E perctől fogva Teréz szótlanná vált, napról napra jobban emésztette magát, mind ingerültebb lett, de egyelőre nem cselekedett, csak várt, egyre várt. A bosszu gondolata ölte, kínoztta, emésztette, avagy éltette, addig-addig, míg egy szép napon tettekre határozta el magát.

Hertz Henriket elhagyta, mert, bár szerette, de hatalmas bosszujának eszköze ez a polgári származású ember nem lehetett. Titokban levelet írt Bismarcknak, amelyben felajánlotta szolgálatait Németországnak, hogy Franciaország ellen kémkedjék... — Most már — írja levelében — láthatja Kegyelmes Uram, hogy Teréz nem pénzért dolgozik, hanem sokkal nemesebb célok eléré-

Nagy készletek:

Jól áttevelt magas- és bokorrózsák, diszfák, évelők, dália, gladiolák és gyönyörű szép feltétlenül fagyálló meggyfák nagy mennyiségben.

AMBROSI, FISCHER és T-sai
Álud, Jud. Aiba.

ntazott, völégénye pedig, Donnersmarck gróf, mint német tiszt résztvevett a dicsőséges hadjáratban.

A kormány az Elysée-palotában tartozik elégtételt adni...

1871 telén, egy igen szigorú téli napon, az Avenue de Champs Elysée palotájának ablakai mind zárva maradtak. A Párizsba bevonuló német katonák lépteinek dübörgésére csak egyetlenegy palota ablakai nyitak meg, a Donnersmarck gróf házában. A felvirágozott nagy erkélyen, teljes német gárdalánusi díszben, karján menyasszonyával, Lachmann Terézszel, Donnersmarck állott. Teréz a sajátkezüleg német zászlódiszbe vont erkélyről lelkesen dobálta meg Nizzából hozott szegfűvel és vérvörös rózsákkal a német vitézeket. De az ő órája még most sem ütött!

A nagy német bevonulás napján délelőtt tartották meg a fényes esküvőt, amelynek Donnersmarck tanai Hohenlohe herceg német nagykövét és egy portugál herceg voltak. Este, amikor a „La Perichole” színházban megjelentek, a franciák felismerték Terézt és gunyos hangon kritizálták. Ennek az lett a következménye, hogy Hohenlohe herceg a „Quai d'Orsay”-tól azonnali elégtételt követelt. A francia külügyminiszter sajnálatát fejezte ki ugyan az eset fölött, de... Teréz, nem felejtve el a multat, egy, a diplomácia történelmében addig talán páratlanul álló elégtételadás követelésére vette rá Hohenlohét:

— A francia kormány még ma este, illetve éjszaka az Elysée-palotában tartozik fényes elégtételt adni Donnersmarck grófnaknak.

És Lachmann Teréz, a nagy és híres német kémnő, akit pénzzel nem lehetett rábírní arra, hogy kémkedjék, de aki sértett női büszkeségében bosszúból és mint láttuk, eredményesen vállalkozott arra, elérte azt, amit akart, amiért élt és amitán vágyódott. Esküvőjének napján, a dicsőséges német fegyverek oltalma alatt bevonult a franciák uralkodói palotájába, az Elysée-palotába, oda, ahonnan egykor kiutasították.

R. Kempner Magda versei

Elegáns, finom kiállítású könyv jelent meg nemrég a nagyváradi Grafika nyomdával kiadásában: R. Kempner Magda versei. Az író nő nem új név az erdélyi irodalomban, versei s egyéb természetű írásai erdélyi folyóiratokban jelentek meg s kulturált, finom hangú stílusukkal mindig feltűntek. Most mintegy hatvan versét gyűjtötte kötetbe — s versein keresztül egy érdekes női lélekkel ismerkedhetünk meg. R. Kempner Magda tanárnő — és hivatása szerint igen szigorú tudományt, matematikát tanít. A költészet meglehetősen messze esik ettől az elvonat tudománytól. Amde R. Kempner Magdában meleg női szív dobog, fejlett szociális érzékekkel tapint az emberi nyomorúságok sebeire s gyönyörködni tud a színes alkonyatokban. Verseiben meglepő színek és gondolatok váltogatják egymást, formában kissé talán kiegyensúlyozatlan s a szigoruan kötött formát épp úgy szereti, mint az expressionista irodalom divatja idején felkapott „szabad versformát”. Mégis, valami egység kapcsolja össze ezeket a verseket, a hang, a gondolatok és a belső színek egysége. Keresi a titkok és a megoldhatatlannak látszó kérdések áldítórugóit, megoldásait. Természetfűtést közben is rádöbben arra, hogy „titkokkal állók szemtől-szemben, — s az Éj lapoz az életben — halkán tovább.” Igyekszik meghatározni a tér és idő fogalmait, de aztán nem kis rezignációval mondja, hogy „hideg csend havazik le Rátok — és szárnyatok alá fúj — a mérhetetlen Magány jeges lehelle”. Szereti az ilyen képeket, versei javarészenek poénje hasonlat, kép. Ilyenek: „Egyet rebent az idő szempillája, — esteledett.” „A végtelen sóhaj egy mélyet — és behull minden, mi élet.”

Általában kissé túl sötéten látó, de néha az otthon és a természet örömei között derültebb is tud lenni. Néhány nagyon szépen megírt, élményszerű és megformált vers emelkedik ki a kötetből.

R. Kempner Magda verskötele a kényesebb ízlésű olvasók könyvtárát is méltán díszítheti, mert a szapora erdélyi magyar vers-termelés mellett a komoly értékek közé tartozik. (—la.)

KERESZTREJT VÉNY

15. (395.) szám.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		11				12			
13	14		15			16		17	18
19		20		21		22		23	24
25			26				27		28
29			30		31			32	
		33			34		35		
36	37				38		39		40
41			42			43			44
45			46		47			48	
49			50	51		52		53	54
		55			56		57		58
59									

Beküldendő: Vizsz. 1, 31, 59. Füg. 10, 43.

Beküldési határidő: április 24.

Vízszintes sorok:

1 Fertsek Ferenc regénye. 11 Aki hisz. 12 Mókus. 13 Fonetikus betű. 15 Női név. 17 Inachos argosi király lánya. 18 Szomszédos mássalhangzók. 19 Folyó Toscanában. 21 Tied — magázva. 23 Szent Fülöp előneve. 25 Idegen tagadószó. 26 Megajánlja. 28 Juh.betegség. 29 Magyar író monogramja (új regénye: Örök vasárnapok). 30 Rag. 31 Az ellenreformáció egyik megindítója. 33 Kártékony háziállat. 35 Huru társa. 36 A bosszúállás szelleme. 39 Indulatszó. 40 Olasz folyó. 41 Folyó Azzsában. 42 Hivatalos helyiség. 44 Görög összetételekben: összes. 45 Nulla. 47 Fonetikus betű. 48 Török főtisztviselő. 49 Kassák Lajos folyóirata volt. 50 A Vigilia főszerkesztőjének monogramja. 52 Ábrahám felesége. 54 Indulatszó. 55 Van ideje. 57 Délsláv tánc. 59 Postai okmány.

Függőleges sorok:

1 Csúszó-mászó viselkedés — id. szóval. 2 Német fizikus monogramja (1804—1865.) 3 Karthágó alapítója. 4 Védő. 5 Nemzet. 6 Kicsinyítő képző. 7 Lánynev. 8 Van ilyen fény is. 9 És — id. nyelven. 10 Latin közmondás (Semmiből semmi sem lesz.) 14 A szerelem istene. 16 Francia regényíró. 18 Szemérmeskedő — id. nyelven. 20 Azonos betűk. 22 Érzékel. 24 Tehát — latinul. 26 Elvárásolja. 27 Női név. 30 Mondatban állítvány. 32 Leszek — latinul. 33 Muszlin fedelem. 34 Nevetni — franciául. 37 Görög város. 38 Szerencse. 40 Tetőfedő. 43 Görög törvényhozó. 44 Bucsuköszöntés. 46 Magyar drágakő. 48 Római köszöntés. 51 Lehel vezér. 53 Rag. 55 Rag. 56 Fordítva: betűt vet. 58 Véd.

13. számú keresztrejtvényünk helyes meg. fejtése:

Vízszintes 1. és nyilirány: A tél ikerfia és hó szakad. 46 Befujta az utat a hó. Függőleges: 29. Céltalanul fut a fakó, 83. Juhot nem kaptam, megettem.

Helyesen megfejtették: Páll V. Géza, Páll Béla, Kanizsay István, Mártonffy Zoltánné, Gárdos Olly, Csibly Lenke, Kiss Lajos, Mikecz János, Stéger József, Hodács Agoston, Darvas L. V. Muhary Béláné, Szabó Jozsefné, S. M., Jánossy Klára, Agoston Gyula, Dorner Ernő, Szép Károlyné.

A jutalomkönyvet Mártonffy Zoltánné nyerte. Elküldöttük.

Apróhirdetések

Allást kezes
szavanként 1 lei

Iparos asszony
házimunka végzés ellenében lakást keres. Cim a kiadóban.

Adás-vétel
szavanként 3 lei

Nagyon
magas arat fizetek briliáns tárgyakért. — Herbet ékezeráruház, — Oradea-Nagyvárad, Bulevardul Regele Ferinand 3. szám.

Gyermek-sportkocsi
jókabban levő, olcsón eladó. Oradea-Nagyvárad, Str. Consanztiana 16. (Károly sportteleppel szemben.)

Spárga tövek,
elsőrangú minőségben kaphatók Horváth Árpád szőlőjében, Oradea-Nagyvárad, Cal. Ruine, lor 1. (Petőfi-u. végén.)

Redőny
portállal, eladó. Oradea Nagyvárad Piatal Regina Maria 3. szám.

Forgalmas helyen
hentesüzlet teljes berendezéssel eladó. Cim a kiadóban.

Alig használt
diófa ebédő eladó. — Oradea-Nagyvárad, Str. Prof. D. Pompeiu 51.

Eladó
üzletberendezés 160 fiókkal és egy erős, nagy pult. Oradea-Nagyvárad, Alexandriutca 25.

PUHA ÖLMOT
állandóan vesz a Szent Géza-nyomda r. t.

Lakás
Kétszobás
fürdőszobás magánház kiadó. Oradea-Nagyvárad, Str. Francez 15. Ertekezni a szemben levő szomszédnál.

Kiadó
május 1-re egyszobás, konyhás, mellékhelyiségekkel, szép szuterin lakás. Oradea-Nagyvárad, Str. Ciorogariu 49-a.

Egy szoba
mellékhelyiségek használatával, nyaralásra alkalmas, azonnal kiadó. Cim a kiadóban.

Kiadó
2 szoba és mellékhelyiségekből álló lakás. — Oradea-Nagyvárad, Str. Alexandri 52.

Azonnal
kiadó különbejáratu butorozott szoba fürdőszobával, esetleg ellátással is. Oradea-Nagyvárad, Averescu-u. 37.

LOTH TIHAMÉR:
ÖSSZEGYŰJTÖTT MŰVEI
22 KÖTETBEN
Dús aranvozásu.
enészvászorkötésben ára 4400 L.

A nemrég elhunyt kiváló szónok és ragyogótollú író 25 esztendő munkásságának minden irodalmi értéke együtt van e sorozatban.

A hatalmas mű megrendelhető havirészletfizetésre is. Készpénz fizetés esetén nagy százalék kedvezmény.

Szent István Társulat kiadása. Beszerezhető kiadóhivatalunk utján.

LEGUJABB

Angelescu nemzetgazdasági miniszter Baia-Maren

„Societate de Aur“ néven magánvállalattá alakították a nagybányai állami aranykohókat és aranybányákat

Satmar-Szatmár. Saját tudósítónk telefonjelentése. Angelescu nemzetgazdasági miniszter Nagybányára érkezett. Látogatása kapcsolatban van azzal a kormányrendelettel, amelynek értelmében az erdélyi állami bányákat magánrészvénytársaságokká alakítják. A rendelet következtében az összes állami bánya és kohászati alkalmazottak elvesztik állami tisztviselői jellegüket és a törvényben csak mint magánalkalmazottak szerepelnek.

A nagybányai aranybányákat és kohókat „Societate de Aur“ név alatt tömörítették egy magánrészvénytársaság keretein belül. A részvényeket kizárólag az állam birtokolja. Angelescu miniszter Gherman igazgató társaságában érkezett Nagybányára, aki az új részvénytársaság legelső igazgatója. Az üzemek átvétele után a miniszter és az új igazgató fogadták az alkalmazottaik küldöttségeit, akik azt a kérést terjesztették eléjük, hogy szeretnék jogaikat továbbra is biztosítani.

Ujabb német csapatok érkeztek Narvikba

Bergen német megszállása befejeződött. A régi norvég kormány csapatai Oslótól délkeletre igyekeznek csoportosulni. Csak guerilla-harcok vannak a norvég szárazföldön

Berlinből jelenti a Német Távirati Iroda (Bucuresti rádióközlés). A szombati nap folyamán újabb német csapatok érkeztek Narvikba és így lényegesen megerősödött a megszálló németek helyzete.

Rómából jelenti: A *Messageo* stockholmi jelentés alapján közli, hogy Oslo, Kristiansand, Bergen és Narvik kikötővárosok és környékük megszállása befejeződött. A németek biztosították az Oslótól délnyugati irányban vezető vasutvonalat és birtokukban tartják a három tengerparti vasutvonalat is. Állandóan újabb csapatok érkeznek. A távolabbi pontokra repülőgépen szállítanak katonaságot. A norvégok Oslótól délkeletre igyekeznek csapatokat összevonni. Általában guerilla-harcok jellemzik a szárazföldi küzdelmet. A lap jelentése végén megírja, hogy a németeknek jelenleg 50

ezer embere van Norvégiában, de Dánián át újabb 50 ezer katona vonul észak felé.

A dán hadsereg főparancsnokának napiparancsa

Koppenhágából jelenti: (Rádió Bucuresti.) A dán hadsereg főparancsnoka a Német Távirati Iroda közlése szerint napiparancsot intézett a dán katonákhoz. Elismerését fejezte ki a dán katonaságnak a legutóbbi események alkalmával tanúsított fegyelmességükért.

— Szeretném remélni, — írja tovább napiparancsában, hogy senki sem mulasztja el kötelességét teljesíteni a jövőben sem a haza és a trón iránt. A kormány határozatának szigorú betartásának a dán hadsereg ellenállást fejtett ki, az adott pillanatban azonban beszüntette a harcot. Napiparancsát a parancsnok egy fejezi be: a hozott áldozatok nem hiábavalók.

Három új egyezmény Jugoszlávia és Magyarország között

Budapestről jelenti: A *Pester Lloyd* „Jugoszláv-magyar gazdasági szolidaritás“ című cikkében rámutat arra, hogy az elmúlt héten Magyarország és Jugoszlávia között három megállapodás jött létre: egy kereskedelmi, egy fizetési és egy idegenforgalmi megállapodás. A lap szerint a magyar közvélemény örömmel üdvözlötte a megállapodást, mert jól tudja, hogy a barátság csak akkor lehet tartós és jól megalapozott, ha az érdekek és felfogások közösségén túl az érdekek közösségében is gyökerezik. A jugoszláv-magyar gazdasági együttműködés az európai újjáralakulás mai viharos idejében, amikor a semleges és nem hadviselő feleket is kiszámíthatatlan veszélyek és meglepetések fenyegetik, mindkét állam momentán érdekeinek és általános, magasabb szempontból vett politikai együttműködésének is megfelel. A jugoszláv nyersanyag és a magyar ipari termékek kölcsönösen kiegészítik egymást és re-

mélhetőleg a mostani háborús állapot pillanatnyi szükségletein túlmenően tartós együttműködést alapoznak meg, különösen az Olaszországgal való kapcsolatokban.

A lap ezután ismerteti a kereskedelmi szerződést és kiemeli annak jelentőségét. A gazdasági megállapodásokhoz — mondja — hozzá kell venni az idegenforgalmi megállapodást, mely nagy lehetőségeket tartogat a csoportos utazásokra, — amelyeknek jelentősége túlmehet a gazdasági vonatkozásokon, mert azokban a pszichológiai és kulturális tényezők legalább olyan szerepet játszanak, mint a gazdaságiak. Ekként remélhető, hogy a megállapodások a két ország együttműködését kulturális, gazdasági és politikai téren olyan bensőségeggé fejlesztik, ami a két szomszédállamnak és azonnal a Duna-medencének és egész Európának érdekeit szolgálják.

A vatikáni francia nagykövet hosszabb kihallgatása a pápánál

Rómából jelenti: A pápa hosszabb kihallgatáson fogadta Franciaország szentszéki követét.

A kanadai miniszterelnök találkozása Roosevelt elnökkel és Hull külügyminiszterrel

Washingtonból jelenti: Mackenzie King kanadai miniszterelnök, az Egyesült Államokba utazott szabadságra. A miniszterelnök, hír szerint, Virginiában találkozik Roosevelttel és Hull külügyminiszterrel is megbeszélést folytat.

Haakon király nem hagyja el Norvégiát

Stockholmból jelenti: Haakon norvég király fogadta a „Svenska Dagbladet“ tudósítóját és azzal a külföldön terjesztett hírrel kapcsolatban, hogy elhagyta az országot, kijelentette, hogy a legnagyobb veszélyben sem hagyja el a norvég földet.

Dr Szász Pál szenátor több nagyfontosságú kisebbségi kérdésben tanácskozott az illetékes miniszterekkel

Cluj-Kolozsvár. Saját tud. Dr Szász Pál szenátor, az EMGE elnöke most érkezett haza a fővárosból. A szenátor bucaresti tartózkodása alatt kihallgatáson jelent meg a nemzetvédelmi, a belügyminiszter, valamint a kisebbségügyi miniszter előtt s velük a magyar gazdasági élet, illetve az erdélyi magyarságot érintő nagyfontosságú, időszerű kérdéseket beszélt meg. Dr Szász Pál ezenkívül részt vett a szenátus munkájában s a szakoktatás módosítására vonatkozó törvényjavaslat ügyében hat kiegészítő indítványt nyújtott be. Ismeretes, hogy a kormány beterjesztette a mezőgazdasági kamarák átszervezésére vonatkozó törvénytervezetet is, amelynek tárgyalásakor dr Szász Pál fogja képviselni az EMGE álláspontját.

Hetvenévi kényszermunkát osztott ki a büntetőtábla a DISCOM dohányelosztó kocsijának támadói között

Cluj-Kolozsvár. Saját tud. A büntetőtábla csütörtökön a késő esti órákban hozott ítéletet a Discom dohányelosztó kocsija ellen elkövetett vakmerő rablótámadás ügyében. Mint emlékeztet, a múlt év augusztusában Vasilut Gheorghie, Vasilut Ilie és Bus Teodor Nagyilonda határában fegyverlövésekkel megállították a Discom kocsiját. Az utonállók egyik golyója halálrasebezte Bóné József kocsiát, míg egy másik lövés Urs Alexandru kisérő tisztviselőt sebesítette meg súlyosan. Ursnak még volt annyi ereje, hogy sebesült lovakkal behajtsa a kocsit a legközelebbi faluba. Az ítélettábla a csütörtöki tárgyaláson Vasilut Gheorghét és Bus Teodort egyenként 25 évi, míg Vasilut Ilie-t 15 évi kényszermunkára ítélte.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea-Nagyvárad, II. Károly király-ut 5. szám.

CENZURAT